

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مجلس روز پنجشنبه ۱۴ مهر ۱۳۰۵ مطابق ۲۹ شهر ربیع الاول ۱۳۴۵

جلسه ۱۶

غائبین با اجازه - آقایان: علی خان اعظمی - آقا سید زین العابدین

فومنی

غائبین بی اجازه - آقایان: محمدولی خان اسدی - شریعت زاده

مجلس یک ربع ساعت قبل از ظهر بریاست آقای طباطبائی

دیبا نایب رئیس تشکیل و صورت مجلس روز یکشنبه دهم

مهرماه قرائت و تصویب شد.

میرزا ابراهیم خان قوام - محمد هاشم میرزا افسر - میرزا حسن آقازاده سزوری - دکتر محمدخان مصدق.
دیرآمدگان بی اجازه - آقایان: میرزا سید مهدی خان فاطمی - میرزا ابوطالب خان شیروانی - فیروز میرزا فیروز - میرزا محمد تقی ذوالقدر - میرزا محمد علیخان نظام مافی - میرزا اسمعیل خان نجومی - حاج سید رضا فیروزآبادی - میرزا حسینخان پیرنیا - میرزا محمد تقی بهار.

بنا بدستوری که معین شده بود انتخاب هیأت رئیسه شروع و قبلاً آقایان: آقا شیخ محمدعلی ثابت، بنی سلیمان و محمدولی میرزا به حکم قرعه جهت استخراج آراء تعیین پس از آن برای انتخاب رئیس اخذ و استخراج آراء بعمل آمده آقای تدین با کثرت ۷۱ رأی از ۹۶ نفر نمایندگان حاضر بریاست مجلس شورای ملی انتخاب شدند. آقای روحی پیشنهاد نمودند جلسه ختم شود.

آقای آقا سید یعقوب شرحی شعر بمخالفت با ختم جلسه و آقای داور مختصری مبنی بر موافقت تقریر و بالاخره نسبت به پیشنهاد

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه چهاردهم مهرماه ۱۳۰۵ مطابق بیست و نهم ربیع الاول ۱۳۴۵

مجلس یک ربع ساعت قبل از ظهر بریاست آقای طباطبائی دیا نایب رئیس تشکیل گردید. صورت مجلس یکشنبه دهم مهرماه را آقاسید ابراهیم ضیاء قرائت نمودند

نایب رئیس - در صورت مجلس اعتراضی نیست؟

یک نفر از نمایندگان - خیر

نایب رئیس - صورت مجلس تصویب شد. شروع میشود بانتهای بفرمائید. یک نفر رئیس و دو نفر نایب رئیس و چهار نفر منشی و سه نفر مباشر. بدو آن سه نفر باقرعه برای نظارت انتخاب میشوند (اقتراع بعمل آمده آقایان مفصله ذیل معین شدند):

آقایان: آقا شیخ محمدعلی ثابت - دکتر مصدق...

یک نفر از نمایندگان - نیستند.

(مجدداً اوراق اساسی استخراج و آقایان بنی سلیمان و محمدولی میرزا به قرعه معین پس از آن اوراق رأی توزیع و اخذ آراء بعمل آمد. نایب رئیس - اخذ آراء تمام شد.

(تعداد آراء بعمل آمده نتیجه بطریق ذیل حاصل شد،

سهره تفتیشیه - ۹۶ پاکات رأی ۹۷

بنی سلیمان - یک پاکت زیاد است.

آقا شیخ محمدعلی ثابت - یک ورقه سفید بوده است.

یک نفر از نمایندگان - گویا ورقه رأی از پاکت جدا شده

باشد.

(قرائت آراء بعمل آمده نتیجه بطریق ذیل حاصل شد):

آقای تدین ۷۱ رأی - آقای میرزا حسین خان پیرنیا ۱ رأی

آقای دکتر مصدق ۱ رأی ورقه سفید ۱۱.

نایب رئیس - عده حاضر ۹۶ نتیجه آراء بقراری است که

بعرض میرسد:

آقای تدین ۷۱ رأی - آقای میرزا حسین خان پیرنیا ۱ رأی

آقای روحی یعنی ختم جلسه قیام فرمایند.
(جمعی برخاستند)

نایب رئیس - تصویب نشد. چند دقیقه تنفس داده میشود.
(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از یک ربع ساعت مجدداً بریاست آقای تدین تشکیل گردید.

رئیس - این حسن ظن و لطف خاصی که آقایان نمایندگان محترم نسبت به بنده مبذول فرمودند...
زوار - حسن ظن بود.

رئیس - حقیقهٔ یگانه موجب افتخار حیات سیاسی بنده است و بدین وسیله لازم میدانم که تشکرات فائقه خودم را صمیمانه حضور مبارک نمایندگان محترم تقدیم کنم و از خداوند متعال مسئلت میکنم بنده و همه آقایان نمایندگان محترم را بخدستگذاری این مملکت موفق و مؤید بدارد. دستور همانطور که معین شده است انتخاب هیئت رئیسه است ولی سه نفر از آقایان نمایندگان (فهیمی وزوار و آقاسید کاظم، پیشنهاد کرده اند جلسه ختم شود.
(پیشنهاد مزبور بشرح ذیل خوانده شد)

نظر باینکه موقع گذشته است پیشنهاد می نمایم که جلسه را ختم فرموده و بقیهٔ انتخاب هیئت رئیسه بجلسه آتی موکول شود.
رئیس - مخالفی نیست؟

(اظهاری نشد)

رئیس - جلسه آتی را چه وقت معین می کنید؟

(بعضی از نمایندگان گفتند شنبه و بعضی دیگر گفتند یکشنبه،

رئیس - اختلاف شد. پیشنهاد بفرمائید تا رأی بگیریم.
پیشنهاد آقای آقاسید یعقوب.
(بشرح ذیل خوانده شد)

مقام محترم ریاست: بنده پیشنهاد میکنم روز شنبه جلسه تشکیل شود.

رئیس - یک پیشنهاد دیگری هم از طرف آقای حاج آقا رضا رفیع شده است که روز یکشنبه جلسه بشود با پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب موافقت میفرمائید؟

حاج آقا رضا رفیع - بنده نمی خواهم با آقای سید یعقوب مخالفت کنم ولی اگر آقایان روز یکشنبه این جامع می شدند و توافق نظر برای انتخاب بقیه هیئت رئیسه و کمیسیونها پیدا می شد بهتر بود رئیس - علی ای حال رأی میگیریم.

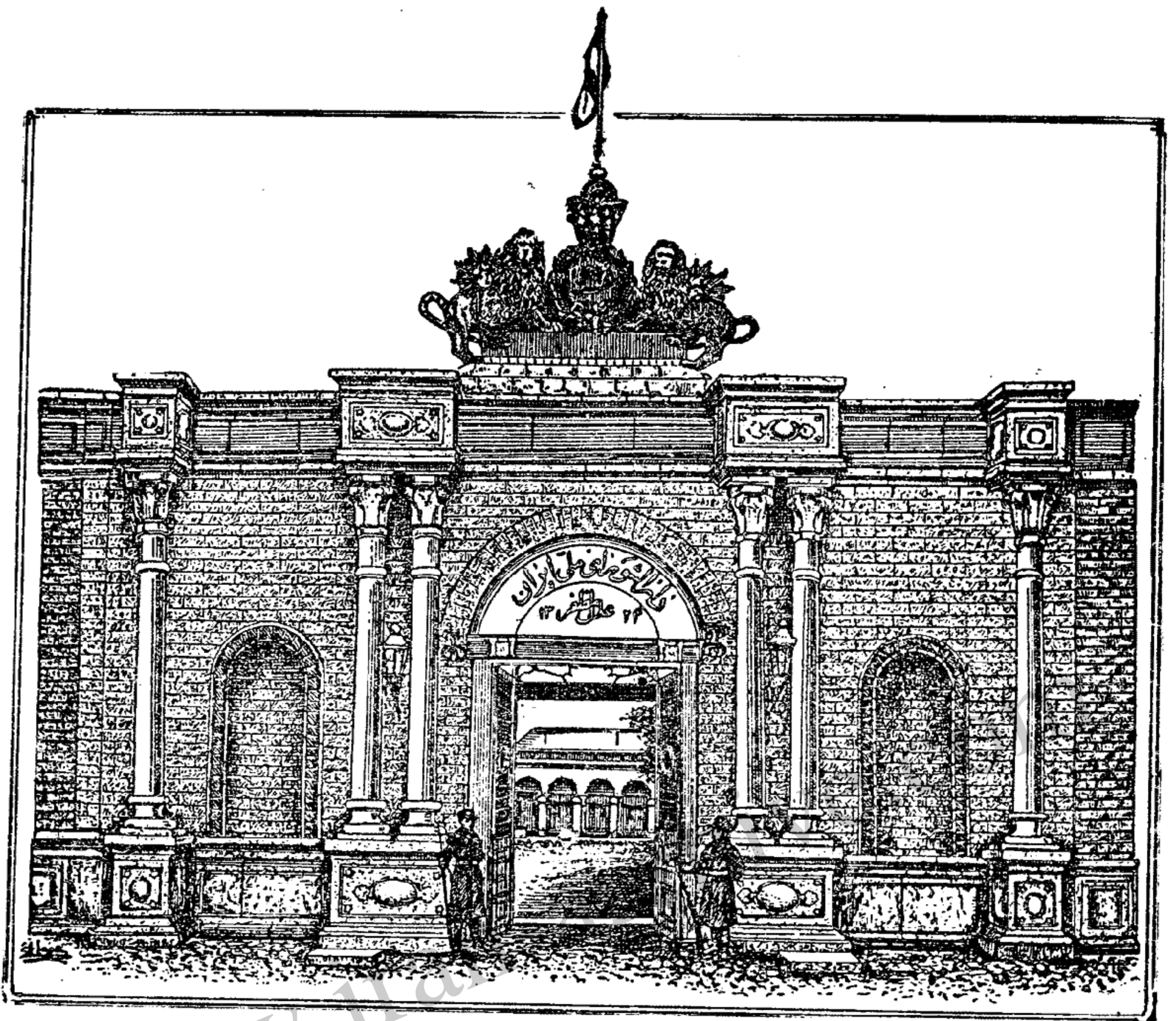
آقاسید یعقوب - اگر اینطور است بنده هم با آقای حاج آقا رضا مخالفت نمیکنم و پیشنهاد خودم را سترد میکنم روز یکشنبه باشد رئیس - مخالفی ندارد؟
(اظهاری نشد)

رئیس - جلسه آتی یکشنبه چهار ساعت قبل از ظهر دستور بقیه انتخاب هیئت رئیسه.

(مجلس یک ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - سید محمد تدین

منشی - سید ابراهیم ضیاء، منشی - نویخت

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مجلس یوم سه شنبه نوزدهم مهرماه ۱۳۰۵ مطابق ۴ شهر ربیع الثانی ۱۳۴۵

جلسه ۱۷

مجلس دوساعت قبل ازظهر به ریاست آقای تدین تشکیل شد .
 غائبین با اجازه - آقایان: علی خان اعظمی - میرزا هاشم گردید .
 صورت مجلس روز پنجشنبه چهاردهم مهرماه قرائت و تصویب آشتیانی (سریض) .

غائبین بی اجازه - آقایان: محمدولی خان اسدی - شریعت زادم
آقا سیدزین العابدین قومی - میرزا ابراهیم قوام - محمد هاشم میرزا
افسر - میرزا حسن آقا زاده سبزواری .
دیرآمدگان با اجازه - آقایان: میرزا حسنین خان سقوی - میرزا
محمدتقی بهار .

دیرآمدگان بی اجازه - آقایان: میرزا سید مهدی خان فاطمی -
فیروز میرزا فیروز - مرتضی قلیخان بیات - محمدتقی ذوالقدر - میرزا
محمدعلیخان نظام مافی - میرزا اسمعیل خان نجومی - عباس میرزا
فرمانفرمایان - غلامحسین میرزا مسعود - دکتر محمدخان مصدق -
میرزا علی اکبرخان داور .

انتخاب بقیه اعضاء هیئت رئیسه شروع و برای انتخاب دونفر
نایب رئیس جداگانه اخذ و استخراج آراء بعمل آمده بدو آقای
طباطبائی دیبا به اکثریت ۸۲ رأی و ثانیاً آقای میرزا احمدخان
شریعت زاده با ۶۱ رأی از ۹۳ نفر نمایندگان حاضر به سمت نایب
ریاست مجلس شورای ملی منتخب شدند پس از آن برای انتخاب
نفر منشی نیز اخذ و استخراج آراء بعمل آمده و از ۹۹ نفر نمایندگان
حاضر آقایان مفصله اساسی به ترتیب ذیل انتخاب شدند .

آقای ضیاء به اکثریت ۷۱ رأی آقای نگهبان با ۶۲ رأی
اسیر تیمور کلای با ۶۰ رأی آقای سقوی با ۵۸ رأی .
برای انتخاب سه نفر مباشر نیز رأی گرفته و از ۹۲ نفر
نمایندگان حاضر آقای ارباب کیخسرو با ۷۸ رأی آقای جلائی با
۵۲ رأی و آقای عصر انقلاب با ۵۱ رأی منتخب گردیدند .
خبر شعبه ششم راجع به نمایندگی آقای میرزا جوادخان اساسی
از خوی قرائت و در آن خصوص اخذ رأی شده تصویب و شعبه سته
نیز به حکم قرعه به ترتیب ذیل معین گردید :

شعبه اول آقایان: میرزا نصره الله بیات - میرزا یوسف خان عدل
آقا سید میرزا علی عمادی - حسنعلی خان فرمند - دادگر - میرزا محمدخان
معظمی - طباطبائی دیبا - میرزا حسین خان سقوی - آقا شیخ محمدعلی امام
جمعه شیراز - علی خان حیدری - حیدرقلی میرزا حشمتی - حاج میرزا آقا
فرشی - آقا میرزا هاشم آشتیانی - میرزا حبیب الله امین - دکتر سنگ -
لطف الله خان لیقوانی - افشار .

شعبه دوم آقایان: میرزا محمدتقی طباطبائی ثقة الاسلام -
حاج میرزا علی اکبرخان امین - میرزا جوادخان اساسی - عطاء الله خان
پالیزی - میرزا حسین خان پیرنیا - میرزا عبدالله خان معتمد - مهدوی -
جلائی - بنی سلیمان - عباس میرزا فرمانفرمایان - ارباب کیخسرو -

بامداد - آقا میرزا هادی طاهری - آقا علی زارع - آقا میرزا ابراهیم اهری -
سهراب خان ساگینیان - حاج سیدرضا فیروزآبادی .

شعبه سوم آقایان: مرتضی قلی خان بیات - میرزا محمدعلیخان
نظام مافی - عبدالامیرخان نگهبان - آقا اسمعیل شیخ الاسلام ملایری -
اسمعیل خان نجومی - آقا محمد آخوند - حاج آقا اسمعیل عراقی -
میرزا حسن خان اسفندیاری - میرزا سید احمدخان اعتبار - میرزا علی خان
خطیبی - میرزا سید مهدی خان فاطمی - میرزا حسن خان فرمند -
حائری زاده - آقا حسین آقایان - روحی - میرزا صادق خان نوری - محمد
ولی میرزا .

شعبه چهارم آقایان: حق نویس - آقا سید جواد محقق - آقا میرزا
ابراهیم آشتیانی - دکتر لتمان - آقا شیخ علی دشتی - یاسائی - غلامحسین
میرزا - میرزا علی اکبرخان داور - آقا میرزا عبدالباقی - جهانشاهی -
اسکندر خان مقدم - آقا سید یعقوب - میرزا حسن خان مستوفی - نصره الله
خان اسکندری - نویخت - میر ممتاز - بهار .

شعبه پنجم آقایان: محمدعلی میرزا دولتشاهی - کی استوان
آقا شیخ محمدعلی ثابت - ضیاء فیهمی - حاج اسدالله زوار - امیرحسین خان
ایلخانی - نظامی - ملک آرائی - احتشام زادم - شیروانی - سلطان محمد
خان عاسری - تدین - ابوالحسن خان ثقة الاسلامی - هاشم آقامدنی -
طباطبائی و کیلی .

شعبه ششم آقایان: فیروز میرزا فیروز - محمدتقی خان اسعد -
آقا میرزا سید احمد بهیانی - اسیر تیمور کلای - عصر انقلاب - آقا میرزا
حسن آیت الله زادم - آقا سید کاظم - ملک ایرج - میرزا - مدرس - میرزا
مهدی معتمد - حاج آقا رضا رفیع - ذوالقدر - میرزا حسین خان وزیری -
دکتر مصدق - میرزا حسن خان وثوق - حاج حس آقا ملک .

آقای رئیس اظهار نمودند مقتضی است پس از ختم جلسه
شعب تشکیل و هیئت رئیسه خود را تعیین نموده و از هر شعبه
یک نفر برای عضویت کمیسیون عرایض و سرخصی و یک نفر برای
عضویت کمیسیون مکتوبات انتخاب شود .

جلسه آتی به روز پنجشنبه ۲۱ مهرماه سه ساعت و نیم قبل از
ظهر و دستور آن خبر کمیسیون بودجه راجع به تأسیس شعبه رهنی
بانک دولتی و انتخاب کمیسیونها مقرر و مجلس یک ربع ساعت بعد
از ظهر ختم شد . نسبت به صورت مجلس مخالفی نبود و تصویب
شد . ۴ مهرماه /

رئیس مجلس شورای ملی - سید محمد تدین
منشی سید ابراهیم ضیاء ، منشی میرزا حسین خان سقوی

صورت مشروح مجلس سه شنبه مورخه نوزدهم مهر ماه ۱۳۰۵ مطابق چهارم ربیع الثانی ۱۳۴۵

بانتخاب یک نفر نایب رئیس .

(اوراق آراء توزیع شد)

رئیس - آقایان نظر تشریف بیاورند .

(آقایان محمد ولی میرزا و الموتی و بنی سلیمان در محل نطق
حاضر و اخذ آراء نمودند)

رئیس - اخذ آراء تمام شد شروع باستخراج آراء میشود .

(استخراج آراء بعمل آمده و نتیجه بطریق ذیل حاصل شد)
مهره تقشیشیه - ۹۳ عدده با کات رأی . ۹۳

آقای طباطبائی دیبا - ۸۲ رأی . آقای حائری زاده . رأی .
آقای دکتر مصدق - یک رأی - محمد آخوند . یک رأی . و رقه سفید
هفت

رئیس - عدده حضار نود و سه نفر آقای دیبا با کثرت هشتاد
و دور رأی بنیابت ریاست انتخاب شدند شروع میشود بانتخاب یک نفر
نایب رئیس دیگر .

(اخذ آراء بعمل آمد)

رئیس - اخذ آراء تمام شد شروع باستخراج میشود .
(مهره های تقشیشیه و اوراق رأی هر یک نود و سه عدد تعداد
شد و پس از قرائت آراء نتیجه بطریق ذیل حاصل شد :

آقای شریعت زاده - ۶۱ رأی - آقای بیات - هشت رأی -

آقای دکتر مصدق ۲ رأی - آقای شیخ الاسلام ملایری - یک رأی -

آقای مدرس - یک رأی - آقای میرزا عبدالله خان وثوق - یک رأی -

آقای ملک التجاریک رأی - آقای بامداد خراسانی - یک رأی -

آقای دیبا - یک رأی - آقای داور - یک رأی - و رقه سفید - پانزده رأی .

رئیس - آقای میرزا احمدخان شریعت زاده با کثرت ۶۱

رأی بنیابت ریاست مجلس انتخاب شدند شروع میشود بانتخاب
چهار نفر منشی بانتخاب جمعی . آقایان نظر تشریف بیاورند .

(اخذ آراء بعمل آمد)

رئیس - اخذ آراء تمام شد شروع باستخراج میشود .
(مهره های تقشیشیه و اوراق رأی تعداد و پس از قرائت آراء

نتیجه اینطور حاصل شد)

مهره های تقشیشیه و اوراق رأی هر یک ۹۹ رأی ضیاء ۷۱

رأی - آقای نگهبان ۶۲ رأی - آقای اسیر تیمور کلای - ۶۰ رأی -

آقای سقوی - ۵۸ رأی - آقای محقق - ۳۹ رأی - آقای زوار - ۳۱ رأی

آقای محمد آخوند - ۲ رأی - آقای حائری زاده - دور رأی - آقای ثقة

الاسلام دو رأی - آقای امام جمعه اهر - دو رأی - آقای میرممتاز -

دور رأی - آقای معظمی - دور رأی - آقای قائم مقام الملک رشتی - یک

رأی - آقای میرزا یدالله خان - یک رأی - آقای شفق سرخ - یک رأی -

آقای امام جمعه شیراز - یک رأی - آقای دکتر مصدق - یک رأی -

آقای فاطمی - یک رأی - آقای یاسائی - یک رأی - آقای دادگریک

رأی - آقای میرزا آقاخان عصر انقلاب - یک رأی - آقای بامداد

یک رأی - آقای ثقة الاسلامی - یک رأی - آقای امین الشریعه - یک

رأی - آقای نویخت - یک رأی .

رئیس - عدده رأی دهندگان حاضر ۹۹ رأی ضیاء با کثرت

۷۱ رأی آقای نگهبان با کثرت ۶۲ رأی - آقای کلای با کثرت

۶۰ رأی و آقای سقوی با کثرت ۵۸ رأی بسمت منشی انتخاب شدند .

شروع میشود بانتخاب سه نفر مباشر بانتخاب جمعی آقایان نظر
تشریف بیاورند .

(اخذ آراء بعمل آمد)

رئیس - اخذ آراء تمام شد شروع باستخراج میشود .

(تعداد مهره های تقشیشیه و استخراج آراء بعمل آمد و نتیجه

بطریق ذیل حاصل گردید):

مهره های تقشیشیه و اوراق رأی هر یک ۹۲ رأی آقای ارباب

کیخسرو ۷۸ رأی - آقای جلائی ۵۲ رأی . آقای عصر انقلاب

۵۱ رأی - آقای حیدری ۱۱ رأی - آقای دولت شاهمی ۳ رأی . آقای

فیروز میرزا - ۳ رأی . آقای محمد آخوند ۳ رأی . آقای دکتر لقمان

۳ رأی - آقای افشار ۲ رأی . آقای بامداد ۲ رأی - آقای روحی ۲

رأی . آقای دشتی ۱ رأی . آقای فاطمی ۱ رأی - آقای داوریک رأی -

آقای امام جمعه شیراز ۱ رأی . آقای شیروانی - یک رأی - آقای

فیهمی - یک رأی . آقای آقا علی زارع . یک رأی . آقای حائری زاده

یک رأی . آقای حق نویس یک رأی - آقای سید احمدخان اعتباریک

رأی - آقای میرزا ابراهیم آشتیانی . یک رأی - آقای بیات یک رأی .

آقای میرزا نصرت الله بیات - یک رأی - و رقه باطل ۱ و رقه سفید ۹

رئیس - عدده رأی دهندگان حاضر نود و دو . مختصر اختلافی

نسبت بعضی آراء حاصل شده ولی قدر جامع آن بعرض میرسد . آقای

ارباب با کثرت ۷۸ رأی . آقای جلائی با کثرت ۵۲ رأی - آقای

عصر انقلاب با کثرت ۵۱ رأی بسمت مباشری مجلس انتخاب شدند

خبری است از شعبه ششم راجع بانتخابات خوی . آقای دادگر .

احضار برای قرائت زاپرت .

(آقای دادگر راپرت سبزواری را شرح ذیل قرائت نمودند)

انجمن مرکزی خوی در بیست و چهارم شعبان (۱۳۴۴)

تشکیل وانتخابات را بجزریان انداخته و پس از استخراج آراء خوی .

ماکو . سلماس تلگرافی از حکومت در تاریخ دوازدهم اردی بهشت

بوزارت داخله رسیده و آقای اساسی و رجائی را حائز اکثریت و

نمایندگان خوی معرفی مینمایند . و بعد در بیست و هفتم اردی بهشت

حکومت اطلاع میدهد که انجمن خوی آراء قرائت شده ساکو و

سرد را ابطال کرده و شخص دوم از متخین با این کاهش تغییر

یافته و امین الاسلام بجای رجائی نماینده دوم میتواند باشد . بحث

در اینکه ابطال آراء صحیح بوده است یا نه موضوعی است که هنگام

تقدیم راپرت منتخب دوم باید تقدیم شود زیرا شخص اول که آقای

اماسی باشد در هر دو فرض حائز اکثریت و نماینده اول خوی و

توابع میباشد . و شعبه باتفاق آراء حاضرین صحت انتخابات ایشان را

تصدیق مینماید .

آقا سید یعقوب - یک توضیحی میخواستم . اجازه میفرمائید؟

(صدای زنگ رئیس)

رئیس - آقای بامداد . (اجازه)

بامداد - در شعبه نسبت با آقای اساسی رأی داده شده .

رئیس - در راپرت هم همینطور نوشته نسبت راپرت مخالفی

نیست . ؟ (اظهاری نشد)

رئیس - رأی میگیریم بنمایندگی آقای میرزا جواد خان امامی

از حوزه انتخابیه خوی آقایانی که موافقت قیام فرمایند .

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . چون بر طبق ماده ۱۷ نظامنامه امروز

باید شعب تجدید شود . بنابراین شعب ششگانه بقرعه تعیین میشود .

عدده کلیه نمایندگان حاضر در طهران صد نفر است هر شعبه شانزده

فهیمی - حاج اسداله زوار - امیرحسینخان ایلخانی - میرزایداله خان نظامی - ملک آرائی - احتشامزاده - شیروانی - سلطان محمدخان عاسری - تدین - ابوالحسن خان ثقة الاسلامی - هاشم آقاملک مدنی - طباطبائی و کیلی.

شعبه ششم - آقایان: فیروزمیرزا فیروز - محمدتقی خان اسعد - آقا میرزا سیداحمد بهبهانی - امیر تیمور کلالی - عصر انقلاب - میرزا حسن آیتاله زاده - آقا سید کاظم - ملک ایرج میرزا - مدرس - میرزا مهدی معتمدالدوله - حاج آقا رضا رفیع - ذوالقدر - میرزا حسینخان وزیری - دکتر مصدق - میرزا حسنخان وثوق - حاج حسن آقا ملک.

اضافه بشعبه اول - آقای میرزا رضا خان افشار.

اضافه بشعبه دوم - آقای فیروزآبادی.

اضافه بشعبه سوم - آقای محمدولی میرزا.

اضافه بشعبه چهارم - آقای بهار.

رئیس - دو کمیسیون باید از شعب شش گانه انتخاب شود. یکی کمیسیون عرایض و مرخصی است که عده اش شش نفر است. دیگر کمیسیون سبکرات که عده اش شش نفر است. از هر شعبه یک نفر - بعد از ختم جلسه باید آقایان شعب را تشکیل و هیئت رئیسه خود را انتخاب بفرمایند. بعد این دو کمیسیون را که دیگر بتعویق نیفتد. حالا با موافقت آقایان جلسه را ختم میکنیم جلسه آتیه روز پنجشنبه آینده سه ساعت ونیم قبل از ظهر. دستورخبر کمیسیون بودجه راجع بشعبه رهنی بانگ و در ضمن انتخاب کمیسیون های معمولی. در عده که قبلا معین شده است که آقایان نظر جدیدی ندارند (بعضی گفتند - خیر)

رئیس - پس عده همان عده است برای اطلاع خاطر آقایان اعلام شد.

(مجلس یک ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - سید محمد تدین

منشی - عبدالامیر ، منشی - امیر تیمور

نفر باستثناء شعبه یک و دو و سه و چهار که هر یک هفده نفر میشود. (استقراع بعمل آمده ونتیجه اینطور حاصل شد)

شعبه اول - آقایان: شیخ العراقین بیات - میرزا یوسفخان عدل - میرزا سیدعلی عمادی. - میرزا حسین علی خان فرزند دادگر - میرزا محمدخان معظمی - طباطبائی دیبا - میرزا حسین خان موقر - شیخ محمدعلی امام جمعه - علی خان حیدری - حیدرقلی میرزا حشمتی - حاج میرزا آقا فرشی - آقا میرزا هاشم آشتیانی - حاج میرزا حبیب الله امین - دکتر سنگ - لطف الله خان لیقوانی.

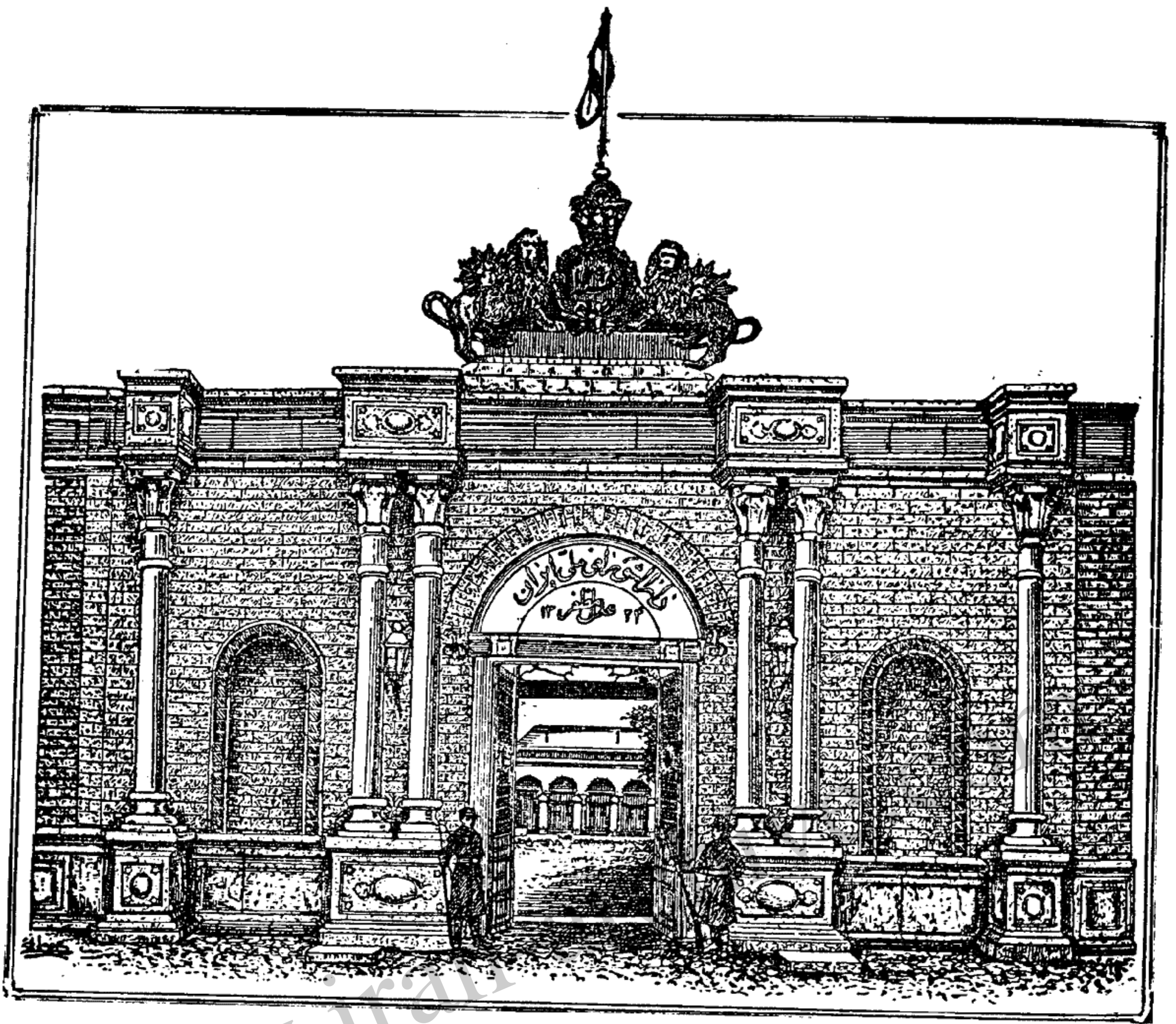
شعبه دوم: آقایان: آقا میرزا محمدتقی (ثقة الاسلام سابق) حاج علی اکبر امین التجار - آقا میرزا جوادخان امامی - عطاءاله پالیزی - میرزا حسین خان پیرنیا - میرزا عبدالله خان معتمد - مهدوی - جلائی - بنی سلیمان - عباس میرزا فرمانفرمایان - ارباب کیخسرو - بامداد - آقا میرزا هادی طاهری - آقا علی زارع - آقا میرزا ابراهیم اهری - سهراب خان ساگینیان.

شعبه سوم - آقایان: مرتضی قلیخان بیات - آقا میرزا محمد علیخان نظام مانی - عبدالامیرخان نگهبان - شیخ الاسلام ملایری - میرزا اسماعیل خان نجومی - آقا محمد آخوند - حاج آقا اسمعیل عراقی - میرزا حسینخان اسفندیاری - میرزا سید احمدخان اعتبار - میرزا علیخان خطیبی - فاطمی - میرزا حسن فرزند - حائری زاده - آقا حسین آقایان - روحی - میرزا صادق خان نوری.

شعبه چهارم - آقایان: آقا میرزا علی حق نویس - آقا سید جواد محقق - آقا میرزا ابراهیم آشتیانی - دکتر لقمان - آقا شیخ علی دشتی - میرزا عبدالله یاسائی - غلامحسین میرزا - میرزا علی اکبر خان داور - آقا میرزا عبدالباقی - میرزا رفیع خان جهان شاهی - اسکندر خان مقدم - آقا سید یعقوب - میرزا حسن خان مستوفی - نصرت الله خان اسکندری - نوبخت - میرممتاز.

شعبه پنجم - آقایان: محمدعلی میرزا دولت شاهی - کی استوان -

آقا شیخ محمدعلی ثابت - آقا سید ابراهیم ضیاء - آقا میرزا خلیل خان

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس یوم یکشنبه بیست و چهارم مهر ۱۳۰۵ مطابق نهم شهر ۱۳۴۵ ربیع الثانی ۱۳۴۵

جلسه ۱۸

مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر بریاست آقای تدین تشکیل و صورت مجلس یوم سه شنبه نوزدهم مهرماه قرائت و تصویب شد.
غائبین با اجازه - آقایان : حاج آقا اسمعیل عراقی - علی خان
اعظمی - میرزا هاشم آشتیانی.
غائبین بی اجازه آقایان : محمدولی خان اسدی - میرزا سید مهدی
معتد - آقاسیدزین العابدین فومنی - میرزا ابراهیم خان قوام - محمد هاشم

میرزا انسر - میرزا حسن آقا آقازاده سبزواری - غلامحسین میرزا سعود - مدرس .

دیرآندگان بی اجازه - آقایان: میرزا سید مهدی خان ناطمی - میرزا عبدالباقی جمشیدی مازندرانی - شریعت زاده آقارضا سهدوی - داور آقای حاج آقا رضا رفیع شرحی شعر بلزوم جلوگیری از فساد اخلاق در جامعه و اظهار استنات از مندرجات روزنامه کوشش در تعقیب این موضوع تقریر و نیز مختصری راجع به خسارات وارده با اهالی گیلان از کثرت بارندگی و مزاحمت از مأمورین وزارت سالیه نسبت با اهالی اظهار تقاضا نمودند دولت در این خصوص توجهی نموده و سرجبات آسایش اهالی را فراهم نمایند.

آقای دادگر نیز راجع بشکایات واصله در خصوص راه بندر جز و دامغان و لسزوم تأدیة مخارج تسطیح راه سبزور از طرف دولت بصاحب امتیاز و آقای روحی راجع بشکایات صنف کوره پز کرمان از اخذ مالیات از سنگ و گچ با استناد تصویب نامه دولت و عدم صلاحیت دولت برای وضع مالیات و آقای فیروزآبادی راجع به تکذیب مندرجات بعضی از جرائد در تعداد ایشان جزء مخالفین با پروگرام دولت و آقای حیدری راجع بلزوم توجه دولت و نمایندگان محترم بساوجبلاغ سکری و سلدوز و تخصیص مبلغی از پنجاه هزار تومان اضافه اعتبار معارف آذربایجان برای تأسیس مدارس در آن نقاط و آقای زوار در خصوص لزوم توسعه معارف در مملکت و توجه باوضاع اقتصادی و جلوگیری از خسارات وارده به تجار و بالاخره از زحمات و خدمات اعضاء و مستخدمین وزارت پست و تلگراف هریک شرحی تقریر پس از آن سراسله از طرف وزارت مالیه به ضمیمه سواد سراسله بانک شاهنشاهی بوزارت مالیه در خصوص تعهد بانک سبزور در عدم تصرف و توقیف و تحدید وجوه انحصاری قند و شکر و چای در مقابل محاسبات یا دعاوی قرائت و آقای وزیر مالیه در مقابل بیانات آقایان حاج آقا رضا رفیع، دادگر، روحی و حیدری شرحی شعر به موافقت دولت با موضوعات سبزور و اعمال اقدامات لازمه از طرف دولت اظهار و پنج فقره لایحه اول راجع بمنع خروج طلا و نقره از مملکت و دوم راجع بتقاضای اعتبار دودوازدهم بودجه مملکتی برای مخارج مهرمه و آبان و سوم راجع به عوائد و تسهیل تجارت رده و دو فقره راجع به برقراری حقوق تقدیم و نسبت بدو فقره اول و دوم تقاضا نمودند بفریث فی المجلس مطرح شود .

آقای وزیر پست و تلگراف نیز لایحه راجع با استخدام مسیو ژاسار بلژیکی برای وزارت پست و تلگراف به مجلس تقدیم و بکمسیون خارجه و پست و تلگراف و بودجه ارجاع گردید .

لایحه تقدیمی وزارت مالیه راجع به منع خروج طلا و نقره مطرح و در فریث اول آقای فرمند مختصری شعر به مخالفت و آقای روحی سببی بموافقت تقریر و بالاخره نسبت بفریث اول و دوم جداگانه اخذ رأی شده تصویب گردید .

ماده واحده قرائت و آقای آقاسید یعقوب با ذکر کلمه ابلاغ و نظامنامه مخالف بوده و آقای وزیر مالیه اظهار مینمودند مقصود از کلمه ابلاغ ابلاغ از طرف دولت است و نظامنامه هم البته برطبق قانون تدوین خواهد شد . آقای شیروانی بر ما تعیین مجازات در

نظامنامه مخالف بوده و عقیده شان این بود مسائل لازمه در قانون پیش بینی شود آقای یاسائی موافق بوده و اظهار مینمودند تمام جزئیات مطلب را در قانون نمی توان پیش بینی نمود و بعلاوه با فوریت این قانون منافات خواهد داشت .

آقای آقا سید یعقوب پیشنهاد نمودند بعد از کلمه (ابلاغ) عبارت (در مجلس) اضافه شود .

آقای وزیر مالیه کلمه ابلاغ را مسترد نموده و آقایان فیروز آبادی، ارباب کیخسرو، احتشام زاده، حق نویس و آقاسید یعقوب هر یک اصلاحی پیشنهاد نموده هیچیک تصویب نشد .

در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید .

آقای رئیس اظهار نمودند دولا یحه که راجع به برقراری حقوق از طرف وزارت مالیه تقدیم شد بکمسیون بودجه و لایحه راجع بعوائد رده بکمسیون قوانین مالیه و بودجه ارجاع خواهد شد .

آقای وزیر فوائد عامه چند فقره لایحه راجع با استخدام متخصصین برای راه آهن و ذوب آهن و معدن نفت و اتوبوس رانی در شهر طهران به مجلس تقدیم و لایحه راجع باتوبوس رانی بکمسیون خارجه و فوائد عامه و بودجه ارجاع شد .

آقای وزیر مالیه ماده واحده راجع بمبلغ خروج طلا و نقره را در تحت سه ماده تقدیم و ماده واحده سبزور را مسترد نموده و نسبت بماده اول و دوم چون مخالفی نبود جداگانه اخذ رأی شده تصویب گردید .

در ماده سوم آقای یاسائی قید مدت ۲۰ روز را موجب تأخیر اجراء قانون دانسته و آقای وزیر مالیه اظهار می نمودند مدت بیست روز مربوط باجرء قانون نبوده و راجع بمجازات متخلفین است و بدیهی است برای اطلاع اشخاص مدتی لازم است .

آقایان ضیاء و میرزا ایدالله خان هریک اصلاحی پیشنهاد نموده و پس از قدری مذاکره آقای میرزا ایدالله خان پیشنهاد خود را مسترد و نسبت به پیشنهاد آقای ضیاء رأی گرفته تصویب نشد و بعد نسبت بماده سوم اخذ رأی شده تصویب گردید .

در ضمن شور کلی آقای فرمند شرحی شعر بمخالفت اظهار و بالاخره نسبت بمجموع هر سه ماده رأی گرفته تصویب شد .

راپورت شعبه اول راجع بقبول نمایندگی آقای ثقة الاسلامی از تبریز قرائت و نظر باینکه مفاد راپورت حاکی از صحت جریان انتخاب تبریز و توابع بود آقای آقا سید یعقوب اظهار مخالفت نموده و تعیین تکلیف آن به جلسه دیگر موکول گردید .

جلسه آتیہ بروز سه شنبه ۲۶ مهرمه سه ساعت و نیم قبل از ظهر و دستور آن بقیه دستور همین جلسه مقرر و مجلس تقریباً یکساعت بعد از ظهر ختم شد .

آقا سید یعقوب اظهار نمودند غیبت آقای مدرس با اجازه بوده .

آقای رئیس فرمودند آقای مدرس اطلاع نداده اند بعد از اطلاع غیبت ایشان برطبق اجازه که خواسته اند منظور خواهد شد دیگر مخالفی نبود و صورت مجلس تصویب شد ۲ مهرمه/ه

رئیس مجلس شورای ملی - سید محمد تدین
مشئی - سید ابراهیم ضیاء ، مشئی - میرزا حسین خان سقر

صورت مشروح مجلس یکشنبه بیست و چهارم مهرماه ۱۳۰۵ مطابق نهم ربیع الثانی ۱۳۴۵

مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر ریاست آقای تدین تشکیل گردید .

صورت مجلس سه شنبه ۱۹ مهرمه را آقای آقاسید ابراهیم ضیاء قرائت نمودند .

رئیس - آقای رفیع . (اجازه) .

حاج آقا رضا رفیع - قبل از دستور .

رئیس - آقای دادگر .

دادگر - قبل از دستور .

رئیس - آقای روحی .

روحی - بنده هم قبل از دستور .

رئیس - آقای فیروزآبادی .

فیروزآبادی - عرضم قبل از دستور است .

رئیس - آقای حیدری .

حیدری - قبل از دستور .

رئیس - آقای زوار . (اجازه)

زوار - قبل از دستور .

رئیس - آقای شیروانی . (اجازه)

شیروانی - قبل از دستور .

رئیس - آقای نویخت . (اجازه)

نویخت - قبل از دستور .

رئیس - نسبت بصورت مجلس گویامعارضی نیست، صورت مجلس تصویب شد. آقای رفیع. (اجازه)

حاج آقا رضا رفیع - اولاً تحریرات روزنامه کوشش راجع به فساد اخلاق در این مدت اخیر که بنده مطالعه میکنم و به نظر اغلب آقایان هم رسیده است حق سیداد به بنده که هر وقت مجلس تشکیل شود بنده در سهم خود تشکر کنم، واقعاً مسأله فساد اخلاق در این شهر به اندازه شده است که لازم است همه آقایان از باب جرائد در این خصوص کمک کنند و این موضوع را تعقیب نمایند، اگر چه شنیده ام در کمسیون تجدیدنظر در قانون استخدام تأهل اجباری را برای اجزاء ادارات در نظر گرفته اند و امیدواریم منظور ما از این راه بعمل آید. عرض بنده راجع بمصائب وارده بر اهالی گیلانست که اخیراً مأمورین مالیه برای اهالی آنجا اسباب زحمت شده اند، قریب یک ماه است که بارندگی زیادی در آنجا شروع شده است و شاید نصف محصول مردم از بین رفته است و مردم از مأمورین مالیه که در آنجا هستند تظلم میکنند و از مرکز از خود مأمور که اسباب زحمت شده است سؤال میکنند که موضوع چیست و آن مأمور هم تکذیب میکند و میگوید همچو چیزی نیست در صورتی که همچو چیزی هست، بنده استدعا میکنم مخصوصاً آقای وزیر مالیه هم که تشریف دارند در نظر بگیرند که یک ترتیبی بدهند، این مردم را باید نگاهداری کرد، این سردمی که لباس ندارند و لباس آنها فقط تار است و پودر ندارد و ریش ریش است با یک

همچو سردمی این طور معامله که شرم آور است در مجلس عرض کنم، سزاوار نیست، روح وزارت مالیه هم اطلاع ندارد که تحصیلدارها این کارها را میکنند، اینهم یک اصلی است در مالیه که از خود مأمور میپرستند که این کار را کرده اینکه نمیشود!! یک محکمه، یک کسی دیگر لازم است که برود به بیند، از خود مقصر کسی سؤال نمیکند!! استدعا میکنم در این باب یک توجهی بشود و یک مفتشینی به آنجا بفرستند مشروط بر اینکه از مفتشین ذی الکفل نباشد، خود بنده در بیست سال قبل وقتی بعنابت مشرف شدم به قبر ذی الکفل رفتم برای تماشای یک مسجدی بود مابیه النزاع بین یهودیها و مسلمین هرچه مسلمانها میگفتند این مسجد مال ماست، یهودیها میگفتند مال ماست، مسلمانها میگفتند بابا مسجد منار دارد و منار علامت است، مفتش پول میگرفت و سیرفت و میگفت مسجد منار ندارد، بالاخره در امثال مبول مسلمین داد و فریاد کردند و از باب عالی یک نفر مفتش آمد او هم رفت گفت مسجد منار ندارد، چندین هزار نفر دیده اند مسجد منار دارد ولی مأمورین میگویند ندارد، استدعا میکنم یک چنین مفتشینی نفرستند.

رئیس - آقای دادگر. (اجازه)

دادگر - عرض میکنم یک تلگرافی از بندر جز رسیده بود از آقای یاسائی تقاضا کرده بودند که در مجلس قرائت فرمایند اتفاقاً بنده وقت گرفتم یک سن به الکفایه لازم بود. حالا شروع میکنم موضوعی را که عرض میکنم توجه آقای وزیر مالیه را در این قضیه دقیقاً میخواهم جلب کنم، هنوز آن قیافه سقر سعود الملک به نظر بنده میآید که سالها در آن ضلع بالای پارلمان نشسته بود، و یک حالت منتظره داشت که اگر یک کاری را شروع میکند یک سوانع قانونی نداشته باشد و از پارلمان استیذان کرده باشد و تمام تحکیماتی که برای تسهیل یک کاری میخواهد شروع کند کرده باشد و بعد شروع بکار بنماید که برای مملکتش هم نافع باشد، قضیه تعقیب شد و بطوریکه یادم است آقای آقاسید یعقوب مدافعتی نمودند همه آقایان چه مدافعتی کردند و بالاخره کاسیاب شد یک قرارداد و تصویب نامه از اینجا صادر شد که راه دامغان و بندر جز را بسازد و در آنجا یک شروطی گنجانند که اگر دولت بخواهد بتواند آنجا را بخرد او هم با این شرایط گرفت و رفت اسیدواری هم داشت، سعودالملک هم آدم پولداری نبود، از تجار استقراض کرد، بنده موضوع سختم این است: سعودالملک بتجار گفت من امضای دولت و مجلس هر دوراً توأمناً در دست دارم و برای شما هم بهترین وثیقه همین است میتوانید به آسانی بمن پول بدهید و مطمئن باشید که با این تأمین دولت و تأمین مجلس اگر پول بدهید سرمایه شما از بین نمیرود، این حرف را که به مردم گفت مردم هم قانع شدند و پول دادند او هم آمد تلاش کرد، پول گرفت، زحمت کشید، نخواید، مصارف کرد و راه را ساخت، بالاخره از ماده که در آنجا بود دولت استفاده و اغتنام کرد و خواست راه را خودش بگیرد و

بسازد، شاید هم نظر دولت این بود که چون از سایر راهها پول نمیگیرد این استثنا هم از بین برود، از این قسمت هم نمیخواهم انتقاد کنم. این پیرمرد آنجا مانده تجار هم مانده اند آنجا، هی توسل، هی تلگراف، هی مطالبه میکنند کسی جواب نمیدهد، مفتش می رود و برمیگردد هیچ فائده نمی بخشد و اخیراً یک چیزی نوشته اند که واقعاً بنده را متأثر کرد و بنده هم میخواهم آن تأثر را نقل بدهم به آقایان. مدت هاست در مجلس شورای ملی هی از تأمین قضائی هی از ضمانت امضای دولت و ضمانت امضای رسمی صحبت میشود ولی عملی نیست، این مسأله بد است، یک مملکتی که بطرف تکامل می رود اول قدسی که باید بردارد حفظ امضاء و قول است، بنده میخواهم نظر آقای وزیر مالیه را به این مسأله متوجه کنم که باید در اینجا طرف سرعت و اصلاح اسر را بیشتر گرفت پول مردم را بدهند که مردم متفرق شوند، چون آمده اند در تلگرافخانه متحصن شده اند و بالاخره نگذارند در روح مردم حلزل کند که دولت باقوال خودش کمتر اهمیت میدهد.

رئیس — آقای روحی، (اجازه)

روحی — چند نیست که صنف کوره پز کرمان از یک قسم مالیاتی که بی فائده است به توسط بنده قریب یکسال است شکایت میکنند، عرض میکنم این مالیات بموجب تصویب نامه که به عنوان قانون موثقی معادن است گرفته میشود و آن عبارت از ساده دآن قانون است تمام سواد این تصویب نامه موقوف الاجراء مانده است فقط از خاک رس و گچ و سنگ بیابان باری سه عباسی و چهار عباسی و یک قران در تمام مملکت میگیرند و من تعجب میکنم از این دولتها که در این ادوار پارلمانی چرا متوجه نبودند که دولت بدون تصویب مجلس حق گرفتن مالیات ندارد. بنده مخالف نیستم که از معادن مالیات گرفته شود، معادن یکی از ثروتهای بزرگ ملی است و باید مالیات بدهند ولی خاک رس هیچگاه معدن نیست، سنگ هیچگاه معدن نیست، اخیراً هم در روزنامه خواندم که خواسته اند در رفسنجان خیابانهای شهر را تسطیح کنند مالیه رفته است جلو سنگ رودخانه را گرفته است به عنوان اینکه جزء معادن سطح الارض است و باید باری سه عباسی مالیات بدهید، واقعاً اینها شرم آور است!! در مملکتی که مجلس دارد آنها با یک همچو دولتی در صورتی که این همه اشخاص و کمپانیها که منابع ثروت ملی مملکت را میبرند به هیچ صیغه یک دینار نمیدهند آنوقت صنف کوره پز یک جا باید مالیات صنفی بدهد یکجا باید از آجرش مالیات بگیرند یکجا هم به عنوان عشور سطح الارض باید مالیات بدهد، چون آقای وزیر مالیه تشریف دارند به ایشان تذکر میدهم که با بودن مجلس شورای ملی، هیچکس اجازه ندارد بموجب تصویب نامه مالیات بگیرد و این ورقه را بنده بهیچوجه به رسمیت نمیشناسم و نگاه میدارم تا ده روز دیگر اگر این مالیات از بین نرود بالاخره سجبورم یا سؤال تند و یا استیضاح کنم.

رئیس — آقای فیروزآبادی، (اجازه)

فیروزآبادی — چندی قبل که کابینه به مجلس معرفی شد و بعد هم پرگرام به مجلس آمد بنده نظریه حسن اعتمادی که به آقای

باید از وحشی گری بیرون بیایم. گذشته از این آنکه بدر ما مبتلا است همچو ما است و آن صاین قلعه افشار است او هم بدر ما مبتلا است که آقایان عباس میرزا و مقدم هم هستند. استدعا دارم آقایان در این باب یک توجهی بفرمایند که ما هم از این حق مشروع محروم نمایم. دیگر عرضی ندارم.

رئیس — آقای زوار، (اجازه)

زوار — بدو لازم میدانم که تشکرات خودم را به آقایان

محترم.

یک نفر از نمایندگان — بلندتر.

زوار — آنوقت نفرمائید چهار دانگ است. بدو تشکرات خودم

را تقدیم میدارم با اینکه میدانم در جلسه گذشته بنده کاندیدای فراکسیون مخصوص و بالاخره کاندیدای منشی گری نبودم و از هیچ کدام از آقایان تقاضائی نکرده بودم آراء خودشان را به بنده مرحمت فرمودند فوق العاده تشکر میکنم و به احساسات پاک آنها سلام میدهم...

یک نفر از نمایندگان — علیک السلام.

زوار — در یکی از جلسات گذشته سرکز ثقل فلاکت و

بدبختی مملکت و ملت را اختصاراً بهم کاران محترم خود معرفی کردم که نقصان کامل معارف ایجاد این سرکز را کرده و باید با تیشه سرعت بنیاد آنرا خراب و بر روی خرابیهای او یک عمارت وسیعی بنام معارف بنا کرد. این یک فکر بدیع و نازه نیست که در کله من تولید شده باشد دنیای متمدن هم با من هم فکر است بنده از منگیات صحبت نمی کنم پیغمبر اکرم که بدین او متدین هستم اطلب العلم من المهدالی اللحد را یگانه دستور در حیات است خود فرموده اند در روزگاری که سایر سلل مطابق این دستور مقدس و در تحت تأثیرات این کلام الملوک فکر مسافرت به کره ماه و از اکتشافات سحیر العقول خود آینده را متقلب و اوضاع را دگرگون می سازد ما هنوز اندر خم یک کوچه ایم و اگر بیش از این به دستور مقدس پیغمبر خودمان بنظر لایق نگاه کنیم بیم آن میرود که که رشته حیاتمان طوری گسیخته شود که برای وصل و محتاج به رشته عیسی و سوزن سریم باشیم خوشوقتیم از اینکه سلطان عظیم الشان معارف پرور مملکت نیز باصل فلاکت ملت خود پی برده و باردیگر با عطیه سلو کانه قلوب سلو از محبت اهالی را بظرف خود جام و یک صحنه دیگر بر تاریخ معارف پروری خود اضافه و حق مشروع معتنا به خود را بمعارف تخصیص فرمودند طرفداران معارف را لازم است که بوجود یک همچو پادشاه معارف پرور خود افتخار کنند بلی معارف ایران ناقص و کاسلا هم ناقص است باید تشکیل شود زیرا حیات مملکت و ملت بسته به تکمیل او است مقصود از تکمیل معارف این نیست که برای اشخاص بی سواد و نالایق در وزارت معارف میزهایی تهیه و برصندلیهای کنونی اضافه شود خیراشنباه نشود بلکه غرض از توسعه معارف تشکیل مدارس جدید در سرتاسر مملکت حتی در قراء و قصبات و رفع جهالت از توده زارع و رنجبر است بطوری که وزیر محترم معارف هم در یکی از جلسات گذشته بیان فرمودند از بدیهیات اولیه و بلکه برای هر فردی از افراد وظیفه

حتمیه است که باید دست رنج خود را صرف حیات خود بکنند مطابق فرمایش سولا امیرالمؤمنین علی که میفرماید الناس موتی و اهل العلم احياء برای بشر هیچ حیاتی بالاتر از علم نیست بنابراین تصدیق خواهند فرمود حتی صد یک دست رنج ملت که از او گرفته میشود بجاتش صرف نمی شود یک سراجعه به بودجه کمرشکن سایر وزارتخانه ها این عرض بنده را بخوبی ثابت می کند و اگر با دیده انصاف قضاوت کنیم معارف که بمنزله روح مملکت است در نزد اولیای دولت و نمایندگان ملت در درجه هزارم از اهمیت را هم نسبت به مملکت حائز نیست. به هر حال معارف ناقص است باید تکمیل شود حتماً هم باید تکمیل شود حالا چطور و چه شکل تکمیل شود عقاید مختلف است چیزی را که تجربه به بنده آموخته و به عقل قاصر می رسد این است که باید فکر تشکیلات و توسعه معارف را برای یک مدت طولانی که اقل آن پنج سال باشد در یک کله مقتدری که هیچ نفوذ غیر مشروع در وجود آن شخص مؤثر نباشد تمرکز داده یعنی یک رئیس کل معارف با اختیارات تامه که از مجلس به او داده شود در صدر معارف ایران قرار بگیرد که ابداً با سیاست مملکت رابطه نداشته باشد عرض نمیکنم که یک مستشار متخصصی باید برای این وزارتخانه هم مثل سایر وزارتخانه ها جلب شود زیرا ممکن است عقاید همکاران محترم با من موافق نبوده بلکه از خارج هم تیرهای تهمت بطرف بنده پرتاب شود ولی در این عقیده هستم که باید یک نفر برای سیاست کل معارف ایران با اختیارات تامه از مجلس معین شود لزوم این پیشنهاد بقدری روشن و در نزد متفکرین معارف پرور به اندازه مبرهن است که هیچ احتیاجی باقائه دلیل نیست ولی برای اینکه مطلب کاملاً روشن شود از ذکر یک دلیل برای لزوم این پیشنهاد ناگزیرم و آن این است تغییرات استوایی هیئتهای دولت که سناسفانه سالی بالغ بر شش هفت مرتبه پیش آمد میکند مجال کمترین مدت اجرای یک فکری را برای یک وزیر معارف ولو هر قدر هم که وطن پرست باشد نمیدهد زیرا وزیر معارفی که میخواهد بر طبق سلیقه و عقیده خود طرحهایی برای ترقیات و تکمیل معارف تهیه کند هنوز مرکب آن بیچاره در روی کاغذ خشک نشده کابینه ساقط و آن نقشه وزیر مسقوط از بین میرود وزیر دیگری که بجای او معرفی میشود برای خردنمائی و اظهار حیات نقشه سلف خود را باطل و تا میخواهد طرح دیگری مطابق عقیده خود بریزد بسلف خود ملحق میشود در اینصورت البته آرزوی ترقی معارف برای معارف پروران مثل آرزوی خودشان. و ناگزیر باید همراه خود بگور ببرند چون بنده کاملاً اجتماعی و بشور معتقدم اگر یک پیشنهاد مفیدتری بنظر نمایندگان محترم برسد با کمال افتخار در او شرکت نموده و ابداً اصراری در پیشرفت عقیده خود نخواهم داشت ولی نظر به مسؤولیت سنگینی که برعهده گرفته ام نمیتوانم همکاران محترم خودم را اطمینان بدهم که تا حصول مقصود تکمیل معارف تا انقضای مدت خدمت از استماع صدای نحیف بنده آسوده خواهند بود البته رئیس معظم معارف پرور متبوع من هم در هر جلسه قبل از دستور بنده را مساعدت خواهند فرمود. عرض دیگر بنده راجع به تجارت و تجار

ایرانست البته تصدیق میفرمائید که تجارت بمنزله روح است در مملکت اگر کسالتی بر روح عارض شود سایر اعضای بدن از کار بازماند امروز روح مملکت دچار کسالت بلکه قلب ملت مبتلا بخفقان شدیدی شده اگر اطباء حاذق مملکت که عبارت از نمایندگان محترم باشد رفع او را نکنند مخاطرات عظیم حیات مملکت را تهدید می کند صدای تجار ایران عموماً و تجار شمال از قبیل خراسان و آذربایجان خصوصاً راجع به فلاکت خودشان بیوق میسرند و تصور می رود روی سینه های تحریر آقایان هم کاران محترم که این بنده هم عضو عاجز آنها هستم تلگرافات شکایات تجار یک تل ملو از غم و اندوه را تشکیل داده است که اصلاح آن فقط بهمت وطن پرستانه آقایان نمایندگان محترم است که بنوریت کمیسیون مخصوص تشکیل و به بدبختی تجار خاتمه دهند. اما راجع به اجزای محترم تلگراف در جلسات گذشته همکاران معظم بنده آقایان آقاسید یعقوب و آقای اعتبار باالمبادله فرمایشاتی فرمودند که بعقیده بنده دفاع آقای اعتبار کافی نبود و به مناسبت ضیق وقت طوری که شاید و باید خدمات ذی قیمت اعضاء و اجزاء محترم تلگراف را نسبت به مملکت بالخاص به آزادی و مشروطیت بیان فرمودند . حس قدردانی بنده را وادار میکنند که وظیفه حتمیه خود را ادا نموده و بایک صدای سملواز حقیقت معروض دارم که تلگرافی های ایران در حصول آزادی و مشروطیت بیش از هر سجاهدی فداکاری نموده و در مقابل قشون استبداد که برای العین در آذربایجان و خراسان مشاهده نمودم صف مقدم را برای حفظ اساس مشروطیت تشکیل داده بودند...

رئیس - حقیقتاً مطلب را بنده نمی فهمم!! وقت مجلس خودتان تصدیق میفرمائید با آن پیشنهاداتی که در نظر گرفته اید و میخواهید عملی شود خیلی مهم تر از این است که مشغول کنفرانس شویم.

وزار - خوب بود قبلاً اجازه نمی فرمودید.

رئیس - اجازه راجع به مسائل مهم است آن روز هم عرض کردم موضوع مدافعه از وزارتخانه مربوط بهمان وزیر است...

وزار - بنده خواستم حق یک عده را توضیح نکرده باشم.

(صدای زنگ رئیس)

جمعی از نمایندگان - دستور.

رئیس - یک مراسله اخیراً از وزارت مالیه به مجلس رسیده است به ضمیمه سواد مرامله که رئیس بانک شاهنشاهی به وزارت مالیه نوشته است راجع به وجوه انحصار قند و چای و شکر. آقایان مسنون هستند که در چندی قبل در اینجا یک مذاکراتی شد که وزارت مالیه با بانک شاهنشاهی یک قراری داده است که آن قرار است ملزم بکنون تصرفی است در وجوه انحصاری قند و شکر اخیراً مراسله تعهد آسیری از طرف بانک به وزارت مالیه نوشته شده است که هیچگونه تصرفی در آن وجوه نخواهد کرد این است که به عرض مجلس میرسد.

(بشرح آتی خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی . در تعقیب قسمت (ب) ماده (۹) قانون ایجاد و استقرار عوارض انحصار قند و چای اینک

احتراماً مواردی از تعهدنامه بانک شاهنشاهی ایران راجع بوجوه انحصار قند و چای تلواً تقدیم میدارد.

مقام منبع وزارت جلیله سالیه مرقومه محترمه نمبر (۲۷۸۳) مورخه ۱۳ شهریور ۱۳۰۵ زیب وصول بخشید بطوریکه تقاضا فرموده اند برای اینکه مفاد قانون بموقع اجرا گذارده شود بموجب این مراسله بانک تعهد سینماید که وجوه اسانات انحصاری قند و چای را که باو سپرده شده است هیچوقت و بهیچ عنوان در مقابل هیچگونه محاسبات دیگر یا مطالبات یا دعوی قبول شده یا نشده وجهاً من الوجوه مورد هیچ نوع تصرف یا توقیف یا محدودیت قرار ندهد احترامات و انیه را تجدید سینماید (از طرف بانک شاهنشاهی ایران) اعضاء (دیلیکسن رئیس کل)

رئیس - آقای دکتر مصدق (اجازه)

دکتر مصدق - اگر در این باب مذاکره میشود عرضی ندارم.

رئیس - فعلاً برای تذکر خاطر نمایندگان محترم بود. اگر فرمایشی دارید بعدها ممکن است.

دکتر مصدق - بسیار خوب.

وزیر مالیه - اگر اجازه فرمائید قبل از اینکه عرایض خودم را عرض کنم جواب بعضی فرمایشاتی که آقایان بعنوان تذکر فرمودند عرض کنم...

یاسائی - بنده اخطار دارم.

رئیس - در چه چیز؟

یاسائی - در فرمایشات آقای وزیر. این مذاکرات اهمیت سؤال ازین سبب.

وزیر مالیه - فرمایشاتی که آقایان فرمودند تذکر بود و بنده هم میتوانم حرف بزنم راجع بمسئله خسارت رشت و مازندران همانطور که آقا اظهار کردند در آنجا بارتنگی هائی شده است و البته محل تأسف است و خساراتی هم وارد شده است ولی اینکه نماینده محترم فرمودند رجوع میشود به ماسور مالیه، تصدیق میفرمائید که در موقعی که یک اطلاعی میسرید بدو باید یک تحقیقی از محل کرد و بدون تحقیق از محل نمیشود اقدامی کرد و پس از آنکه از محل تحقیق شد اگر جواب موافق نرسید ناچاراً در مقام تفتیش برمیآیند و تصور میکنم که در این موضوع غفلتی نشود و انشاءالله دقت خواهد شد که نسبت بهر دو ولایت آنچه لازمه عدل است عمل بشود. راجع به آقای مسعود الملک هم که آقای عدل فرمودند بنده ملتفت نشدم که ایشان چه انتظاری دارند خوینست تفصیل را مرقوم فرمائید بوزارت مالیه یا وزارتخانه مربوطه تا در آن باب اقدامی که لازم است بعمل آید. اما راجع بمالیاتی که آقای روحی فرمودند بنده استحضاری ندارم و تصور میکنم این تصویب نامه نه از برای مالیاتی باشد که راجع بدولت است و شاید برای معارف یک چیزی گرفته میشود این راهم باید توضیح بفرمائید و بنده هم بتصویب نامه مراجعه میکنم به بینم چیست اگر چنانچه یک مسئله است که برخلاف قانون باشد البته رفع میشود و راجع بمسئله معارف هم که نماینده محترم ساوجبلاغ اظهار کردند قطعاً دولت ساوجبلاغ و آن نواحی را از قطعات سهم خودش

متخلفین برقرار گردد. بنابراین لایحه ذیل تحت ماده واحده تهیه و بقید فوریت برای تصویب مجلس مقدس تقدیم میشود:

(لایحه قانونی منع خروج طلا و نقره از سرحدات)

ماده واحده - از تاریخ تصویب و ابلاغ این قانون خروج طلا و نقره خواه بصورت مسکوک خواه بصورت شمش و خاک و امثال آن از سرحدات بکلی ممنوع است ولی هر مسافر تا میزان دوازده تومان میتواند در موقع عبور از سرحد مسکوک طلا و نقره با خود همراه داشته باشد و راجع به زینت آلات و صنایع مملکتی نیز وزارت مالیه باید ضمن نظامنامه اجرای این قانون مقررات معینی ذکر و همچنین جهت متخلفین نیز مجازات شدید قید نماید.

(محل مهر و امضاء وزارت مالیه) (محل مهر و امضاء رئیس الوزراء)

رئیس - مقصود آقای وزیر مالیه این است که فی المجلس تحت شور بیاید.

وزیر مالیه - بلی.

رئیس - فوریت اول این لایحه مطرح است. آقای روحی

(اجازه)

روحی - موافقم.

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - موافقم.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب.

آقاسید یعقوب - موافقم.

رئیس - آقای فرمند (اجازه)

فرمند - بنده با فوریتش مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

فرمند - بنده شخصاً این طور عقیده دارم که این لایحه بر ضرر منافع اقتصادی این مملکت است و معتقدم که باید در کمیسیون شور بشود و فوریت ندارد و امروز هم که دستور مجلس بانگ رهنی است این لایحه عقب بیفتد بهتر است بنابراین بنده مخالفم.

رئیس - آقای روحی (اجازه)

روحی - عرض کنم تا نظریه آقا تأمین شود دیگر بعقیده بنده نه طلا باقی مانده و نه نقره بنده انتظار داشتم که دولت زودتر این لایحه را بیاورد و بطوریکه اطلاع دارم همه روزه با کلی پستال مقدار زیادی پول در این مملکت خارج میشود این است که از آقایان استدعا دارم که موافقت بفرمائید و کمتر در اطرافش مذاکره بفرمائید و بگذارند زودتر بگذرد.

وزیر مالیه - آقایان میدانند که دفعه چهارم است که بنده این لایحه را آورده ام و هر دفعه بواسطه یک وقایعی معوق مانده و همین طور که آقایان در نظر دارند دولت هم در نظر دارد که بفوریت بگذرد.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - رأی گرفته میشود بفوریت اول این لایحه. آقایان

موافقتین قیام فرمائید.

(اکثر قیام نمودند)

حساب می کند و هیچوقت غفلت از حالت روحی و حالت معارفی آنجا ندارد و رئیس معارف آذربایجان هم آدم شایسته است و در کار معارفی با ملاحظه است. البته همینطور که صورت خوانند غیر از ساوجبلاغ هم قطعات هست که هنوز برای آنها مدارس درست نشده در نظر خواهد گرفت بنده هم به وزارت معارف تذکر خواهم داد که ساوجبلاغ و صائین قلعه را هم در نظر بگیرند که محروم نباشند و امیدوارم که به همت نمایندگان محترم در سال آتی در بودجه ها یک تفاوت زیادی ملحوظ شود برای معارف تا نسبت به آذربایجان هم یک قسمت حسابی منظور شود. اما راجع به مسئله لوايح پنج لایحه تقدیم مجلس شورای ملی میشود دوتای اینها فوریت دارد و استدعا میشود که اگر ممکن است امروز اینها را از مجلس بگذرانند که خیلی مقتضی است یکی مسئله راجع به منع خروج طلا و نقره است و یکی دیگر راجع بدو دوازدهم است که برای ادارات دولتی لازم است یکی هم راجع به مسئله عوائد و تسهیل تجارت روده است که بنظر آقایان میسرند آنچه گرچه فوریت دارد ولی در جلسه بعد انشاءالله طرف توجه آقایان خواهد شد دو لایحه دیگر هم لایحه حقوقی است تقدیم میشود که بعد بعضی آقایان خواهد رسید.

وزیر پست و تلگراف - لایحه استخدام مسیو ژامار بلژیکی

رئیس کل پست و تلگراف است تقدیم مجلس میشود.

وزیر مالیه - بنده برای جواب آقای آقاسید یعقوب هم که

مقرر فرموده بودند شوائی دارند حاضرم ولی تصور میکنم امروز این

لوايحی که فوریت دارد بموقع مذاکره گذاشته شود نمایندگان

محترم بیشتر توجه دارند.

رئیس - آقای دادگر (اجازه)

دادگر - عرض کنم اینکه فرمودند عرایض بنده محتاج

بتوضیح است بنده استفاده میکنم از ماده صدونه و عرض میکنم که

عرایض بنده ایهام نداشت عرض بنده این بود کسی که با شرایط

وقوعی یک اجازه را بگیرد وقتی که بخواهند از او پس بگیرند

پولش را باید بدهند. حسابش را بدهند. دیگر اینکه اسم بنده هم

دادگر است عدل نیست.

رئیس - لایحه که از طرف آقای وزیر پست راجع با استخدام

مسیو ژامار بلژیکی تقدیم شده است به کمیسیون خارجه و فوائد

عامه و بودجه مراجعه میشود لایحه وزارت مالیه راجع به قانون منع

طلا و نقره قرائت میشود.

(بشرح آتی قرائت شد)

مقام محترم مجلس شورای ملی

نظر باینکه مدت سه سالی که برای اجرای قانون مصوب

(۳۰) جزوی ۱۳۰۲ راجع به منع خروج طلا و نقره مقرر گردیده

بود منقضی گردیده است و نظر باینکه در موضوع آزادی خروج طلا

و نقره شکایاتی رسیده و بیم آن می رود که با وضعیت فعلی قسمت

اعظم مسکوک طلا و نقره رایج مملکت بخارجه حمل شود لذا دولت

پس از مذاقه در قضیه مقتضی میداند که برای مصالح و منافع

عمومی قانون جدیدی دائر بمنع خروج مسکوک طلا و نقره و شمش

و امثال آنرا با مدت غیر محدود و با ایجاب مجازات شدید جهت

رئیس — تصویب شد. در فوریت ثانی مخالفی نیست؟
 یکنفر از نمایندگان — قانون مالی است یک شور دارد.
 رئیس — قانون عادی است. رأی گرفته میشود بفوریت ثانی.
 آقا سید یعقوب — بنده در ماده اش عرض دارم.
 رئیس — هنوز بماده نرسیده است. فوریت ثانی یعنی
 فی المجلس بدون سراجعه به کمیسیون. آقایانی که موافقت قیام
 فرمایند.

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس — این هم تصویب شد. حالا ماده واحده مطرح
 است یکمرتبه دیگر قرائت میشود.

(به شرح سابق قرائت شد)

رئیس — آقای آقا سید یعقوب. (اجازه)

آقا سید یعقوب — بنده با اینکه فوق العاده علاقه مندی به این
 قانون هستم چنانکه نظر آقایان هم هست که در پروگرام اول
 چیزی که تذکرادم همین مسأله بود که دولت هم متوجه به این
 فلاکت بشود. خوب لایحه را آوردند و همین طور که آقای وزیر
 هم فرمودند چندین مرتبه هم آورده اند. اما مخالفت بنده در دو
 کلمه است یکی کلمه (ابلاغ) که بعد از تصویب نوشته شده
 این (ابلاغ) گویا تازه در این کابینه پیدا شده است. ابلاغ یعنی
 چه؟ بعد از اینکه به تصویب مجلس رسید از طرف هیئت رئیسه
 فوراً داده میشود به وزارتخانه مربوطه و این کلمه یک کلمه ایست
 که من این را بکفایتی بخوف میدانم برای اینکه اسباب تعطیل
 ممکن است بشود و آن طوری که ما در نظر داریم و خود وزارت
 مالیه در نظر دارد که این قانون زود عملی بشود این کلمه منافی
 آن است و زاید است و از عمل جلوگیری مینماید زیرا تمام مسایل
 هستیم که انشاءالله امروز که این قانون از مجلس گذشت فوراً
 به اداره گمرکات سرحدات اطلاع بدهند که تصویب شده است و
 دیگر خارج نشود اینقدر مجلس علاقه مند است پس این کلمه
 ابلاغ را بنده مخالفم و کلمه ایست که اسباب تعویق در اجرا
 میشود. یکی هم راجع به مسأله نظامنامه است بنده عرض میکنم راجع
 بخروج طلا و نقره شمش مطلقاً سواى زینت آلات این مسأله را اگر
 بخواهند در تحت نظامنامه تحلیلش ببرند یعنی طوری نظامنامه را
 بنویسند که اصل قانون را از بین ببرد مخالفم چنانکه خود آقایان
 میدانند نظامنامه هائی که در وزارتخانه نوشته میشود نظامنامه
 نیست یک دستور آسمانی است که به کلی اصل قانون را از بین میبرد
 و خود نظامنامه قائم مقام میشود و در هر ماده از نظامنامه یک
 کلمه از قانون هم اجمالاً اشاره میشود والا نظامنامه ها به کلی
 قوانین را از بین برده است این است که بنده عقیده ندارم که اجراء
 این قانون را در قسمت منع خروج طلا و نقره و مسکوک و شمش
 سوکول نمایند بگذشتن و طرح نظامنامه ولی راجع بخروج زینت آلات
 در دوره چهارم هم بنده در این مسأله خیلی جدیت داشتم و به این
 جهت عرض میکنم تنظیم نظامنامه مخالف با نظر فوریت است و
 اسباب تعویق اجراء قانون خواهد شد. گرچه بنده عقیده دارم هر
 قانونی نظامنامه راجع به اجراء لازم دارد ولی این قانون محتاج

بود که میخواستم بطور اختصار عرض کنم. حالا عرض میکنم اگر
 یک کلمه هم که در یک قانونی بنظر دولت خوب آمد و ممکن است
 در آنوقت مجلس متذکر نبوده راهش این است که به مجلس بیاورند
 و اصلاح نمایند نه اینکه هر طور میخواهند قانون را تفسیر نموده
 و تغییر بدهند این است که باید همیشه در قانون گذاری مخصوصاً
 در مملکت ما که این عادت زیادتر است دقت کرد که قانون کاسلا
 صریح نوشته شود و این جمله اخیر این ساده یک جمله طویل کش داری
 است که هر چیزی بخواهند میتوانند در این جمله بگذارند اولاً
 راجع بمجازات. ما در قانون مجازات عرفی سوادى راجع به این
 قبیل مسائل پیش بینی کرده ایم خوب بود احاله میدادند به قانون
 مجازات عمومی که متخلف مطابق قانون مجازات عمومی مجازات
 خواهد شد. در آنجا مواد صریحی داریم که برای متخلفین از قانون
 یک مجازات هائی معین شده بعلاوه ممکن بود دولت یک ماده خیلی
 ساده و روشنی پیش بینی کند و بیاورد در مجلس الان هم ممکن
 است یک ماده را نوشت و اگر فرصت داده شود بنده الان یک ماده را
 مینویسم و بنظر مجلس میرسانم و حکم و اصلاح میکنم و میگذرانیم
 ولی اینکه نوشته شود همین طور دولت بموجب نظامنامه یک
 مجازات هائی بکند بنده مخالف هستم و صلاح نمیدانم و کاسلا
 سوء استفاده خواهد شد (بعضی از نمایندگان صحیح است) و اما
 قسمت صنایع و طلاآلات و غیره اینهم یک جمله مبهمی است که
 دولت فکر بکند بعدها و به بیند چه چیز هائی را صنایع مملکتی
 تشخیص میدهد وجه چیز هائی را زینت. بنده تصور میکنم خوب
 بود این ده پانزده روزی که این قانون حاضر بود یک کمیسیون در
 وزارت مالیه تعیین میکردند و این موضوع را تشخیص داده و
 بصورت قانونی تحت یکی دو ماده میآوردند اینجا میگذرانند والا
 باز در تحت این عنوان اگر یکوقت یک دولتی باشد که موافق باشد
 که طلا و نقره از مملکت خارج شود تمام طلا و نقره را بصورت
 زینت آلات در میآورد و از مملکت خارج میکند و اگر مخالف باشد
 هر چیزی را هم که بخواهند خارج کنند و برای ما یک منافع
 اقتصادی داشته باشد باز ممکن است جلوش را به عنوان نظامنامه
 بگیرد. در هر صورت بنده اساساً در نظر گرفته ام که در دوره ششم
 یک کمیسیون در مجلس اختصاص داشته باشد برای تهیه
 نظامنامه که نظامنامه های مدونه دولت به تصویب آن کمیسیون
 برسد ولی این ترتیب تفسیرات و تعبیراتی که دولت در نظامنامه
 میکند به عقیده بنده کاسلا مضر است و هر روز ایجاب میکند که
 بنده آقای رفیع و سایرین از دست نظامنامه فریاد بزنیم و دوساعت
 وقت مجلس را صرف این کار بکنیم این است که آن جمله اخیر را
 بنده پیشنهاد خواهم کرد که حذف بشود و یک ماده بجای آن
 مجلس تصویب نماید.

رئیس — آقای یاسائی. (اجازه)

یاسائی — فرمایشات رفیق محترم آقای شیروانی یک قسمت
 راجع به نظامنامه بود کرا را در دوره پنجم هم همین طور بنده
 میدیدم که آقایان از نظامنامه که دولت مینویسد نگران هستند
 و حتی المقدور عقیده دارند که این اجازه را بدولت ندهند و میخواهند

سوادى که حتماً باید در نظامنامه باشد در جزو قانون در مجلس
 تصویب شود در صورتی که راجع به هر قانونی یک جزئیاتی است که
 نمی شود آنها را در خود قانون نوشت و نمی شود از آن جزئیات هم
 صرف نظر کرد. بنابراین بهلوی هر قانونی یک نظامنامه اجرائی لازم
 است باشد و در طرز اجراء هر قانونی یک سوادى بنظر میرسد که
 نمی توان آن سواد را در خود آن قانون قید کرد مثلاً در منع خروج
 مسکوک طلا و نقره از مملکت البته یک معاملات و قرارداد هائی
 بین وزارت مالیه و تجار و مؤسسه های اقتصادی در عمل لازم است
 که ما نمی توانیم در قانون پیش بینی کنیم. ناچار وزارت مالیه باید
 آنها را در نظر بگیرد و با سراجعه به اشخاصی که سابقاً مشغول خروج
 مسکوک طلا و نقره بوده اند یک سوادى تهیه بکند که بتواند
 مطابق آن سواد از عهده جلوگیری از این خروج مسکوک طلا و نقره
 برآید و صرفاً به یک ماده واحده نمی تواند اکتفا نماید. البته اگر
 این قانون فوریت نداشت ممکن بود وزارت مالیه یک قانونی که
 دارای مواد مفیدی باشد پیشنهاد کند برود به کمیسیون و حلای
 و شور بشود ولی با فوریتی که نمایندگان محترم هم تصدیق دارند
 عجله یک ماده واحده آورده اند که به تصویب مجلس برسانند که
 فعلاً خروج مسکوک ممنوع بشود تا آن وقت بقیه جزئیات آن را
 به موجب یک نظامنامه ترتیب بدهند. و اگر ما بخوایم بموجب
 قانون کلیه عملیات دولت را یعنی عملیاتی را که ممکن است
 برخلاف رویه باشد جلوگیری کنیم ممکن نیست و در مقام عمل
 هم دیده ایم هر چه قانون را خوب و مطلوب مینویسند ولی وقتی
 که یک مسؤولیت و مجازات یا نظارتی که حق ما است در کار
 نباشد و از طرف ما اعمال نشود ممکن است آن قانون را بد اجرا
 کنند و بسا قانون هاست که اصلاً اجرا نشده است. در این صورت
 اگر ما دقت کنیم و سعی کنیم که یک کمیسیون در مجلس برای
 نظامها تشکیل شود وقتی که دولت خود را کاسلا مسؤول دید و
 ما نظارت خودمان را در مسؤولیت دولت اعمال کردیم آنوقت
 دولت قوانین را خوب اجرا میکند ما باید کاسلا در عملیات دولت
 نظارت داشته باشیم و در وقتی که از قانون تخلف کرد باید او را
 مؤاخذه کنیم. فرمودند دولت نباید در هر نظامنامه برای متخلفین
 مجازات معین کند و باید سراجعه بدهند مجازات متخلفین را به
 قانون جزای عرفی. در آنجا ترتیب مجازات متخلفین را یک طوری
 معین کرده ولی به نظر بنده همچو چیزی نمیرسد که در قانون جزای
 عرفی یک ماده مخصوص برای مجازات کسانی که طلا و نقره که
 از سرحد خارج میکنند معین شده باشد بطور مطلق مجازاتی برای
 مأمورین دولت معین شده که عبارت از انفصال است ولی ما نباید
 به این اکتفا کنیم و اجازه بدهیم که بوسیله مأمورین دولت طلا و
 نقره از مملکت خارج شود و آنوقت او را منفصل کنیم. فرضاً درباره
 مأمورین دولت به مجازات قائل شویم و آنها را منفصل کنیم ولی
 غیر از مأمورین دولت اشخاص دیگری هم از قبیل تاجر و غیره
 هستند که نمی شود مجازات آنها را بموجب قانون انفصال قرارداد.
 چه طور میشود مثلاً تاجر را از شغل خودش منفصل کرد. در هر حال
 به عقیده بنده متخلف از قانون را باید مجازات کرد و انفصال هم در

این مورد بخصوص مفید نیست در این صورت مجازات علیحده لازم دارد و چون از لحاظ فوریت و اهمیت مطلب مجال نبوده و ناچاریم امروز به این ماده واحده رأی بدهیم و این قانون را بگذرانیم ممکن است بعد وزارتخانه مربوطه یک نظامنامه تهیه کند و در آن مجازات متخلف را بطوری که مقتضی بداند معین کند و این قضیه هم سابقه دارد و آن این است که ما در یکی از مواد قانون جزا اصلا بدولت و وزارتخانهها اجازه دادیم که خودشان در باب امور خلافی نظامنامه تهیه کنند. پس به نظر بنده اشکالی ندارد بعلاوه مجازات این مسأله هم این قدرها شدید نیست که موجب وحشت و نگرانی شود و همینطور در قسمت مصنوعات طلا و نقره که چه گونه و چه طور باید تشخیص داده شود و زیورات کدام است و چه جور باید خارج شود. به عقیده بنده اینها یک چیزهایی است که در این قانون نمی شود احصاء کرد و ناچار باید به وزارتخانه حق داد که این مسائل را در نظامنامه قید نماید و هیچ اشکالی هم نخواهد داشت.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - پیشنهاد آقای آقاسید یعقوب قرائت میشود.

(به شرح ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست. پیشنهاد کنیم در ماده واحده بعد از کلمه ابلاغ زیاد شود - از مجلس

رئیس - آقای آقاسید یعقوب. (اجازه)

آقاسید یعقوب - نظر بنده همان مسأله بود که به عرض آقایان رساندم و بنده کلمه ابلاغ را اسباب زحمت میدانم. این است که استدعا می کنم آقای وزیر حاضر شوند که اصلا کلمه ابلاغ را از قانون بردارند و اگر برنمی دارند نوشته شود: بعد از ابلاغ از طرف مجلس. مقصود این است نوعی شود که اسباب زحمت فراهم نشود. دیگر بسته به میل خودشان است.

وزیر مالیه - کلمه ابلاغ را برسی داریم.

رئیس - کلمه ابلاغ را مسترد میکنید؟

وزیر مالیه - بلی نوشته میشود بعد از تصویب مجلس.

بعضی از نمایندگان - کلمه ابلاغ لازم است.

رئیس - آقایان میدانند که ابلاغ از وظایف و مختصات دولت است و محتاج نیست که جزو ماده قانون نوشته شود از آن حیث بود که برداشته شد. پیشنهاد آقای فیروزآبادی قرائت میشود.

(بمضمون آتی قرائت شد)

چون شخص مسافر بخواهد از سرحد خارج بشود و مراجعت هم بنماید دوازده تومان کفایت نمی کند. بنده پیشنهاد میکنم بیست تومان نوشته شود.

رئیس - آقای فیروزآبادی (اجازه)

فیروزآبادی - در اینجا نوشته است بیشتر از دوازده تومان طلا حق ندارد خارج کند و چون این شخص مسافر که میخواهد از سرحد خارج شود قصد مراجعت را هم دارد و ترتیب برات گرفتن هم در آنجا برایش میسر نیست و ممکن است رفتن و مراجعتش هم چندین روز طول بکشد و شاید دوازده تومان هم کفافش را ندهد از

این جهت بنده پیشنهاد کردم بیست تومان باشد.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب. (اجازه)

آقاسید یعقوب - در دوره چهارم در وقتی که این قانون مطرح بود. تمام اطراف این ماده را ملاحظه کردیم و تمام نکات را سراعات نمودیم و با مطالعه حساب کردیم که دوازده تومان کافی است و یک نفر مسافر بیش از این لازم ندارد. بعلاوه ممکن است در قصر برات بگیرد منظور اصلی و اساسی ما از این قانون این است که کمتر طلا و نقره از اینجا خارج بشود.

فیروزآبادی - مقصود بنده این بود در صورتی که برات ممکن نباشد بقدر بیست تومان مجاز باشد.

رئیس - بنده خیال کردم میخواهد پیشنهاد خودتان را مسترد بدارید چون نظامنامه اجازه نمی دهد در پیشنهاد دوسرته حرف زده شود. علی ای حال رأی میگیریم به پیشنهاد آقای فیروزآبادی که دوازده تومان بیست تومان بشود. آقایانی که موافقت قیام فرمایند.

(کسی قیام نکرد)

رئیس - تصویب نشد. پیشنهاد آقای ارباب قرائت میشود.

(به این مضمون خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم کلمه ابلاغ که آقای وزیر مالیه پس گرفتند بجای خود باقی بماند.

رئیس - آقای ارباب. (اجازه)

ارباب - در اینجا تصور میکنم یک اشتباهی شده است زیرا قانون را که مجلس تصویب میکند سوچیت اجرائش وقتی است که دولت ابلاغ میکند زیرا به هر سرعتی که قانون از مجلس بیرون برود و به هر سرعتی که دولت بخواهد اجرا کند باید فرجه داشته باشد که آن قانون را ابلاغ کند به هر صورت اگر میخواهیم قانون عملی باشد کلمه ابلاغ هم نوشته شود والا اگر مقصود فقط تصویب مجلس باشد و کلمه ابلاغ را نداشته باشد بنده قانون را عملی نمیدانم زیرا بمجرد تصویب عملی نمیشود و همین جریان است که به قانون سکنه سیزند.

رئیس - آقای شیروانی. (اجازه)

شیروانی - لازمه اجراء ابلاغ است وقتی که ما گفتیم بعد از تصویب باید اجراء بشود یعنی باید ابلاغ هم بشود. اجراء اعم از ابلاغ است. وقتی که قائل شدید که باید قانون اجراء بشود ابلاغ هم در جزوش مستتر است بعلاوه تکالیف دولت در قوانین موضوعه مسلکتی معین است و ما نباید در هر قانونی تکلیف برای دولت معین کنیم پس در اینجا ذکر کلمه ابلاغ کردن موردی ندارد و نقطه نظر اصلی بنده و آقای آقاسید یعقوب هم این است قانونی که بتصویب مجلس رسیده واجب الاجراء است و بنده با کلمه که او را تکان بخواهد بدهد مخالفم.

رئیس - بنده تصور میکنم در این جا یک سوء تفاهمی روی داده است که سابقه نداشته است و خیال میکنم در آتیه یک ضرری تولید کند. در قانون اساسی ترتیب اجراء قوانین تصریح شده

و ترتیب اجراء آن را بعهده قوه مجریه قرار داده است دولت هم قوه مجریه است و باید بهمان ترتیبی که موظف است عمل کند والا اگر متمسک شوند که پنج روز دیرتر این قانون بما ابلاغ شده است چه خواهید کرد مثلا گمرک خواهد گفت که این قانون یکماه بعد بمن ابلاغ شده آنوقت چه میکنید؟ این فورمول سابقه ندارد علی ای حال رأی میگیریم آقایانی که با پیشنهاد آقای ارباب موافقت قیام فرمایند.

(چند نفری قیام کردند)

رئیس - تصویب نشد.

فاطمی - کسی توضیح نداد.

رئیس - نظامنامه اجازه نداده بیش از یک مخالف و موافق

حرف بزنند. پیشنهاد آقای فهیمی قرائت میشود.

(به شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم بجای مجاز است نوشته شود: در مرتبه اولی نصف طلا و نقره ضبط شود و در مرتبه ثانی تمام ضبط دولت شود.

رئیس - آقای فهیمی. (اجازه)

فهیمی - آقایان را توجه میدهم بفرمایشاتی که آقای آقاسید یعقوب و آقای شیروانی کردند که بهمان طوری که اظهار شد تهیه نظامنامه و اجراء با دولت است اینکه فرمودند دولت نظامنامه را باید تهیه کند و بیاورد به کمیسیون های مجلس بنده عرض میکنم کمیسیونهای مجلس در هر دوره تغییر می کند و کمیسیونهای جدیدی که معین میشود از مذاکرات سابقه و اطلاعی ندارند و از موضوع مذاکرات و جلسات گذشته مستحضر نمی باشند منتهی قانون را باید واضح تر و سبوطر نوشت بخصوص در این اوقات که همانطور که آقای آقاسید یعقوب فرمودند نظامنامهائی که از طرف وزارتخانهها نوشته میشود صراحتا برخلاف مدلول قوانین است. شاید حال مقتضی نباشد صریح تر عرض کنم که چه نظامنامهائی نوشته شده است ولی اجمالا عرض میکنم که مخالف صریح قوانین موضوعه است بخصوص در مسأله مجازات و این بعقیده بنده یک چیزی نیست که به اختیار نظامنامه گذاشته شود والا اگر دولت مجازات اشخاصی که طلا و نقره خارج میکنند اعدام قرارداد آیا این مجازات صحیح است؟ و آنوقت میتوانیم بدولت بگوئیم چرا اینطور مجازات درست کردی این بعقیده بنده عملی و صحیح نیست مجازات و جریمه و این قبیل چیزها یک چیزهایی است که باید در خود قانون ذکر شود و نباید سوکول به نظامنامه گردد و اینکه ما مجازات را احاله بدهیم به نظامنامه این را بنده مبهم و غیر کافی میدانم و عقیده دارم که مجازات در خود قانون ذکر شود حالا اگر آقایان در کم و زیاد آن مذاکراتی دارند بنده مخالف نیستم مقصود این است که مجازات سوکول به نظامنامه نشود که اسباب زحمت فراهم گردد.

رئیس - آقای فاطمی. (اجازه)

فاطمی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای عدل. (اجازه)

عدل - بنده با فرمایشات آقای فهیمی تمام موافقم.

یک نفر از نمایندگان - دو نفر موافق نباید پشت سرهم حرف بزنند.

عدل - اجازه بدهید بنده میدانم در مسأله طلا و نقره چه زحماتی برای سردم وارد شده است و خوب میدانم که بی اندازه مزاحم زوار شده اند و نترستن نظامنامه را به اختیار گمرک گذاردن یک کار خطائی است ولی اینکه ایشان پیشنهاد می کنند که در دفعه اول نصف طلا و نقره و در دفعه ثانی تمام ضبط شود چون دفعه ثانی ندارد از این جهت بنده معتقدم که همان دفعه اول ضبط نصفش کافی است.

وزیر مالیه - بنده تصور میکنم در این جا دولت رعایت مقام مجلس را کرده است که تعیین جزا را سوکول به نظامنامه دانسته است و آقایان باید این مسأله را بدانند که این هیئت دولت برخلاف قوانین موضوعه هیچ نظامنامه را وضع نخواهد کرد و بعلاوه در اداره گمرک یک نظامنامه برای این قبیل مسائل. قاچاق ها، بردن اسبانیها، و خروج طلا و نقره و غیره هست و در آنجا سابقه دارد و مشغول اجراء آن هستند و البته در این موضوعهم دولت در نظر خواهد گرفت که برطبق قوانین موضوعه نظامنامه وضع کند و مقدار مجازاتی که معین می کند متناسب باجرم اشخاص خواهد بود. و البته همان طور که فرمودند مثلا برای پنج تومان اعدام نمی کنند و تصور میکنم دولت در اینجا سراعات وقت مجلس را کرده است و البته پس از آنکه نظامنامه وضع شد چاپ میکنند و به نظر همه آقایان خواهد رسید و ملاحظه خواهد فرمود که هیچ مخالفتی با قانون نخواهد داشت.

رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای فهیمی...

شیروانی - خوب است یکمرتبه دیگر قرائت شود.

(به شرح گذشته قرائت شد)

وزیر مالیه - مقصود دولت این است که اصلا هیچ طلا و نقره خارج نشود. برطبق این پیشنهاد اگر دولت نصفش را ضبط کرد نصف دیگرش را میبرند و این مخالف با مقصود است زیرا که ما میخواهیم اصلا هیچ طلا و نقره خارج نشود.

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای فهیمی. آقایانی که موافقت قیام فرمایند.

(چند نفری قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. پیشنهاد آقای احتشامزاده قرائت میشود.

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم تبصره ذیل به ماده واحده منع خروج

طلا و نقره الحاق شود.

تبصره - نظامنامه مذکور در ماده واحده فوق را وزارت مالیه تهیه و به تصویب کمیسیون قوانین مالیه مجلس میرساند.

رئیس - آقای احتشامزاده. (اجازه)

احتشامزاده - از مذاکراتی که اغلب آقایان نمایندگان فرمودند همچو معلوم شد که از نظامنامهائی که اغلب وزارتخانهها

سینویسند وحشت و نگرانی دارند و البته حق هم دارند زیرا در این قانون یک مسائل مبهمی هست که دولت نتوانسته است حل کند و موقوف به نظامنامه کرده است برای اینکه بتواند مجازات را معین کند پس برای اینکه مراتب نظریات همه آقایان ملحوظ شود بهتر این است که دولت نظامنامه را بنویسد و وزارت مالیه تهیه کند و بفرستد به کمیسیون قوانین مالیه و پس از تصویب کمیسیون قوانین مالیه بموقع اجراء گذارده شود که رفع نگرانی آقایان هم بشود.

رئیس - آقای روحی. (اجازه)

روحی - بنده عرض میکنم که این قانون با این عجله و با قید دو فوریت که بمجلس آمده برای این است که هرچه زودتر به تصویب مجلس رسیده و اجراء شود و ما حالا اگر بخواهیم موکول کنیم به اینکه وزارت مالیه نظامنامه تهیه کند و بیاورد به کمیسیون قوانین مالیه و در آنجا تصویب شود و بعد اجراء شود این سه چهار ماه طول می کشد و آنوقت همان عرضی است که در جواب آقای فرمند عرض کردم دیگر در مملکت نه طلا باقی خواهد ماند نه نقره بعلاوه بنده مخالفم که مجلس در تهیه نظامنامه مداخله کند و عقیده ندارم که مجلس این اندازه مقامش را تنزل دهد و بیاورد نظامنامه بنویسد اینها یک مسائلی است که خود دولت برای تنظیم دوائر خودش باید اعمال نماید ولی اگر آقایان میخواهند ممکن است سواد را از قانون مجازات در نظر بگیرند و مجازات را احاله بدهند به آن مواد که از روی آن سر تکبیر و متخلفین قاچاق را مجازات نمایند در هر حال هرچه هست باید به فوریت باشد و بنده با تعلیق بوقت مخالفم.

رئیس - (خطاب به وزیر مالیه) موافقت میفرمائید؟

وزیر مالیه - خیر بنده موافق نیستم که نظامنامه به تصویب کمیسیون برسد ممکن است به نظر کمیسیون برسانیم ولی تصدیق میفرمائید اگر بنا باشد به تصویب کمیسیون برسد اسباب عسرت خواهد بود و بعلاوه این از وظایف دولت است.

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای احتشام زاده، آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(عده کمی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. پیشنهاد آقای حق نویس قرائت میشود.

(بمضمون ذیل خوانده شد)

مقام رفیع ریاست مجلس شورای ملی دست عظمته، اینجانب پیشنهاد میکنم که متخلفین از قانون بضبط تمام آنچه خارج سینما باند جریمه میشوند.

رئیس - پیشنهاد دیگری هم آقای آقاسید یعقوب به عنوان تبصره در این زمینه کرده اند قرائت میشود.

(بمضمون ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست. بنده پیشنهاد میکنم تبصره بعد از ماده زیاد شود. مجازات متخلف ضبط کلیه طلا و نقره خواهد بود.

رئیس - آقای حق نویس. (اجازه)

حق نویس - مقصود بنده این بود که هم رعایت سرعت وضع قانون بشود و هم مجازات در خود مجلس معین بشود تا بدولت حق داده نشده باشد که خودش مجازات معین بکند دیگر بسته به نظر آقایان است.

رئیس - آقای فاطمی. (اجازه)

فاطمی - بنده با اینکه مجازات اشخاصی را که طلا و نقره خارج می کنند در نظامنامه که برای این قانون نوشته میشود (همین اندازه که گفتند و پیشنهاد شد) معین نکنند مخالف نیستم ولی با اینکه مجازات در تحت این ماده و این قانون ذکر شود مخالفم برای اینکه آنوقت تکلیف مأمورینی که مرتکب رد کردن قاچاق میشوند چیست - مثلاً برای یک رئیس گمرکی که میگذازد طلا و نقره بطور قاچاق خارج شود چه مجازاتی معین میشود؟ ما تا این اندازه هم نباید سوء ظن بدولت داشته باشیم البته صحیح است و همان طوری که آقای فویسی و سایرین فرمودند یک نظامنامه هائی در وزارتخانه ها وضع شده که تا اندازه مخالفت با قانون دارد بنده هم این قضیه را تصدیق می کنم ولی در هر موردی هم نباید بدولت سوء ظن داشت - فرض میکنم رفتند و برای قاچاقچی مجازات شدیدی معین کردند چه خواهد شد و دنیا با قاچاقچی با متقلب چه معامله می کند؟! اینقدرها نبایستی سوء ظن داشت ولی اگر رفتند و یک نظامنامه نوشتند که برخلاف قانون بود آنوقت مجلس میتواند تذکر بدهد یا بعنوان تبصره هرطور خودش دلش میخواهد پیشنهاد کند. این اینقدرها اهمیت ندارد.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده از آقای فاطمی تعجب میکنم که چرا این فرمایش را فرمودند - متخلف اگر مأمور دولت باشد که حکمش در قانون مجازات معین است - در آنجا مجازات مأمور متخلف را انفصال قرارداد است و اینکه بنده و آقای حق نویس پیشنهاد کردیم مقصود متخلف غیر مأمور بود - آقای فویسی پیشنهاد کرده بودند نصف از طلا و نقره ضبط شود چون آقای وزیر مالیه یک فرمایشی کردند که توجه آقایان را جلب کردند در صورتی که غرض ایشانهم این نبود که نصف طلا را ضبط کنند و نصف دیگرش را اجازه بدهند ببرد - بهرحال چون آقای وزیر مالیه خیلی دقیق هستند بهترین است که همین پیشنهاد ما را قبول کنند بنده و آقای حق نویس پیشنهاد کرده ایم که تماشش را ضبط کنند برای اینکه از خروج طلا و نقره کاملاً جلوگیری شده باشد - اما راجع بمأمور دولت چنانچه عرض شد اگر تخلف کرد حکمش در قانون مجازات معین و مجازاتش انفصال ابدی است (گرچه این قوانین اجرا نشده است ولی امیدواریم انشاء الله در آتی اجرا شود) غرض ما متخلفین غیر مأمور بود که پس از اعلان دولت اگر تخلف کردند تمام طلا و نقره های آنها ضبط شود.

رئیس - آقای فرشی (اجازه)

حاج میرزا آقا فرشی - بنده نمیخواهم زیاد وقت مجلس را تلف کنم بعقیده بنده مسئله دوتا است یکی اینکه این مسئله اهمیت و فوریت دارد و لازم است زودتر مجلس رأی بدهد و یکی در خصوص

نظامنامه است که آیا دولت باید نظامنامه را بنویسد یا مجلس بعقیده بنده خویست مجلس باین قانون رأی بدهد بعد یک قانونی بگذرانند که قوانینی که از مجلس میگردد نظامنامه آنرا دولت باید تدوین نماید یا مجلس حالا ما این دو مسئله را با هم قاتی می کنیم فایده ندارد.

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای حق نویس که قدری فرق دارد با پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند. (سعدودی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقا سید یعقوب آقایانی که تصویب می کنند قیام نمایند. (چاندنفری قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد.

نصرت الدوله - بنده پیشنهاد تنفس می کنم.

رئیس - مخالفی ندارد؟

(اظهاری نشد)

(در این موقع جلسه تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - چند فقره لایحه که از طرف وزارت مالیه پیشنهاد شد بعرض مجلس میرسد که بکمیسیونهای مربوطه ارجاع شود - یکی راجع به برقراری هشتاد و سه قران شهریه در باره فرخ خان پسر مرحوم میرزا کاظم خان عضو سابق گمرکات بکمیسیون بودجه ارجاع میشود - لایحه دیگر راجع به برقراری سالی ده هزار فرانک از قرار فرانکی دو قران بطور ثابت در باره مسیو همنس رئیس سابق گمرکات بکمیسیون بودجه ارجاع میشود - لایحه دیگر راجع به رده است بکمیسیون قوانین مالیه و بودجه ارجاع میشود لایحه دیگر راجع به تصویب دودوازدهم که به قید فوریت است بعد تکلیفش معین میگردد.

وزیر فواید عامه - سه لایحه است که تقدیم میشود یکی راجع به مهندس راه آهن که اجیر شده است و میآید ولی برای خودش یک اعوانی خواسته است - یکی هم راجع به مهندس ذوب آهن است که اوهم برای خودش یک کمکی خواسته است و گفته است که من تنها نمیتوانم این کار را صورت بدهم یکی هم که در جزو همان لایحه مهندسی معدن است استخدام یک نفر مهندسی است برای نفت - و یک لایحه دیگر هم راجع است به اتوبوس رانی در شهر طهران که شرحش برای استحضار عرض شد.

رئیس - لایحه راجع به اتوبوس رانی بکمیسیون خارجه و فواید عامه ارجاع میشود سایر لوایح که راجع به مهندسی است بکمیسیون فواید عامه و بودجه و خارجه ارجاع میشود.

وزیر مالیه - برای توضیح ماده واحده این مواد ترتیب داده شده که بنظر آقایان نمایندگان تصویب شود.

رئیس - آن ماده واحده را مسترد میدارند و باینصورت پیشنهاد نموده اند.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده اول - خروج طلا و نقره خواه بصورت مسکوکات خواه

بصورت شمش و خاک و امثال آن از سرحدات بکلی ممنوع است ولی هر مسافر تا میزان دوازده تومان میتواند در موقع عبور از سرحد مسکوک طلا و نقره با خود همراه داشته باشد.

رئیس - این ماده مخالفی دارد؟

یک نفر از نمایندگان - بقیه سواد را هم بخوانند.

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده دوم - راجع بخروج صنعتی طلا و نقره که از این منع مستثنی است وزارت مالیه در ضمن نظامنامه اجرای این قانون مقررات معینی ذکر خواهد نمود.

ماده سوم - مجازات متخلف که بیست روز پس از تصویب این قانون حتمی الاجراست عبارت است از:

(۱) ضبط اشیاء ممنوعه از نصف تا کلیه آن اشیاء -

(ب) در صورت تکرار جرم مجازات فوق بعلاوه اخذ یک برابر قیمت اشیاء ممنوعه است

(ج) محکمه میتواند علاوه بر مجازاتهای فوق متخلف را محکوم به بیست روز تا دو ماه حبس تأدیبی نماید.

رئیس - آقای فرمند (اجازه)

فرمند - در خصوص این ماده اگر مجدداً صحبت میشود بنده عرضی دارم والا در کلیات عرایض خودم را عرض میکنم.

رئیس - همان پیشنهاد است که به چند ماده تجزیه کرده اند ماده اول یک مرتبه دیگر خوانده میشود.

(بشرح سابق خوانده شد)

رئیس - رأی گرفته میشود بماده اول ....

دبیا - اجازه میفرمائید؟

رئیس - بفرمائید.

دبیا - آن ماده واحده را آقای وزیر مالیه پس گرفتند و این را که پیشنهاد کرده اند چند ماده است باید بدو شور در کلیات آن بشود.

رئیس - همان پیشنهاد است که بچند ماده تجزیه کرده اند، رأی گرفته میشود بماده اول آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند) - تصویب شد، ماده دوم.

(بشرح سابق قرائت گردید)

رئیس - مخالفی دارد؟ (اظهاری نشد) - رأی گرفته میشود بماده دوم آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند - (اغلب برخاستند) - تصویب شد، ماده سوم.

(بشرح زیر قرائت شد)

رئیس - مخالفی ندارد؟

یاسائی - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

یاسائی - بنده نمیدانم بچه مناسبت مدت بیست روز رادر اینجا معین کرده اند وقتی که ما باین موضوع رأی دادیم فوری از طرف مجلس بدولت ابلاغ میشود و دولت هم فوری آنرا اجرا میکند از قید این بیست روز شاید یک اشخاصی استفاده هائی بکنند و این مدت را وسیله تأخیر اجراء این قانون قرار دهند.

وزیرمالیه -- توضیحاً عرض میکنم که بمجرد گذشتن این قانون از خروج طلا و نقره جلوگیری میشود ولی این بیست روز راجع به مجازاتست زیرا باید اول مردم اطلاع پیدا کنند بعداً اگر تخلف کردند مجازات بشوند.

رئیس -- آقای دادگر. (اجازه)

دادگر -- ماده سوم بسمه قسمت (الف - ب - ج) تقسیم شده است و تنها در قسمت (ج) نوشته شده است که محکمه میتواند علاوه بر مجازاتهای فوق متخلف را محکوم به بیست روز تا دو ماه حبس تأدیبی نماید و در آن دو مورد دیگر نوشته نشده است که محکمه باید باشد یا نباشد و بر فرض اینکه در آن دو مورد هم محکمه باشد از آقای وزیر سؤال میکنم که طرز اجرای آن چگونه است؟

وزیرمالیه -- قسمت (ج) برای این نوشته شده است که اگر خواسته باشند یک مجازات شدیدتری تعیین نمایند بتوانند و در لایحه قبل هم قرار شده بود که متخلف سخت تنبیه میشود بنا بر این ذکر از محکمه شده است ولی در دو قسمت (الف و ب) مطابق معمول مأمورین گمرک اقدام خواهند کرد بجهت اینکه عین جنس حاضر است و مطابق قانون عمل خواهند کرد و بمحکمه هم رجوع نمیشود ولی اگر کسی شکایت کرد برای اینکه بان شکایت رسیدگی کنند البته باید بمحکمه صالحه رجوع شود والا مطابق معمول گمرک عمل خواهند کرد.

(پیشنهاد آقای ضیاء بشرح ذیل خوانده شد)

مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی - پیشنهاد میشود ماده ۳ بترتیب ذیل اصلاح شود:

این قانون پس از تصویب مجلس شورای ملی بموقع اجرا گذارده خواهد شد و متخلفین پس از بیست روز از تاریخ تصویب این قانون بترتیب ذیل مجازات خواهند شد.

رئیس -- آقای ضیاء. (اجازه)

ضیاء -- همانطور که آقای یاسائی تذکر دادند در قسمت اول این ماده یک ابهامی هست که ممکن است بدتفسیر شود یعنی بعضی خیال کنند که ممکن است تا مدت بیست روز مسکوک طلا و نقره را از سرحد خارج بکنند و مجازاتی هم برای آنها نیست بنا بر این بنده پیشنهاد کردم که قسمت اول ماده سوم اینطور اصلاح شود که این قانون پس از تصویب مجلس شورای ملی بموقع اجرا گذارده خواهد شد و متخلفین پس از بیست روز از تاریخ تصویب این قانون بترتیب ذیل که ذکر شده مجازات خواهند شد و این بیست روز برای این است که بتوانند تلگرافاً یا کتباً بنقاط دوردست ابلاغ نمایند و مأمورین گمرک در سرحدات عمل کنند.

رئیس -- آقای داور. (اجازه)

داور -- بنده تصور میکنم این دو مسئله را بهمان شکلی که پیش بینی شده است و آقای وزیر پیشنهاد کردند خیلی خوب است. در اینکه قانون را باید فوری بموقع اجرا گذاشت این محل حرف نیست ولی مسئله بیست روز برای این است که معمولاً وقتی میخواهند کسی را برای یک عملی مجازات کنند باید به او خبر بدهند که او بداند اگر از این عمل متخلف کرد مجازات میشود ولی در اینکه این قانون بعد از

دول اروپا از خروج طلا و نقره شان جلوگیری می کنند و با اضافه جمع آوری کرده و حبس می کنند این از نقطه نظر اعتبار اسکناس شان است برای اینکه دول اروپائی بانکهای دارند که طلا را آنجا حبس می کنند و به اعتبار آن طلا به سات کاغذ می دهند که کار آنها بسهولت انجام بگیرد. در مملکت ما امروزه طلا آن حیثیت را ندارد برای اینکه اساس پول ما نیست ولی در خصوص نقره بواسطه یک کنتراتی که بایک کمپانی انگلیس که در بانک شاهنشاهی است بسته شده است که یک مقداری نقره در آنجا نگاه دارد و در مقابل اسکناس رواج بدهد بنده عقیده ام این است که اگر بانک شاهنشاهی از دولت ایران تقاضا کند که بر طبق کنترات و فرمان من از خروج آن جلوگیری کنید ما وظیفه مندیم برای حسن جریان و تقبالتی که با بانک شاهنشاهی کرده ایم از خروج نقره جلوگیری کنیم. ولی طلا وقتی که شب عید می رویم در بازار می خواهیم اشرفی برای عیدی فراهم کنیم می گوئیم چند می فروشی می گوید هیجده قران و ماسی گوئیم هفده قران و در قیمتش مباحثه می شود پس طلا یک مال التجاره ایست یعنی بنده طلا را مال التجاره می دانم و مطابق قوانین اقتصاد جلوگیری از دخول و خروج یک مال التجاره هیچ مورد ندارد. نکته دیگری که می خواهم به عرض آقایان برسانم این است که علمای علم اقتصاد معتقد شده اند که قوانین علم اقتصاد یک قوانینی است که لاتغیر است و اغلب جلوگیری از آنها بیسرنیست. مثلاً ما سه سال است که خروج طلا و نقره را منع کرده ایم در این سه سال صد و هفتاد کرور تومان پول از این مملکت بیرون رفته است. اگر ممنوع بوده است که جلوگیری می کرده اند چه طور این مبلغ خارج شده است؟ این است این شیء که سبک و پر قیمت است منعش اشکال دارد. یعنی عملی نیست. مثل اینکه در این مدتی که منع می شده است هیچ اثری نکرده و صد و هفتاد کرور کمتر یا بیشتر پول از این مملکت بیرون رفته است. حالا ممکن است بفرمایند به قاچاق خارج شده است بلی می شود تصور کرد که دوسه کرور به قاچاق خارج شده باشد ولی صد و هفتاد کرور را نمی شود تصور کرد که از راه قاچاق بیرون برده باشند و این قانون منع خروج طلا و نقره یک چیزی است خیالی و وهمی که مادل خودمان را به آن خوش می کنیم ولی در عمل هیچ تأثیری ندارد چنانچه در گذشته هم هیچ اثر نداشته بواسطه اینکه ما با دول اروپائی تجارتی داریم یعنی یک چیزهایی از آنها می خریم و یک چیزهایی در عوض به آنها می دهیم و آن کسری که واردات ما نسبت به صادرات ما پیدا می کند سالی هفتاد کرور است و به این چیزها نمی شود جلوگیری کرد. اگر دولت بخواهد صادرات و واردات را موازنه بدهد باید مثل روسیه در سرحدات با هر دولتی که معامله می کند خرید و فروش را مساوی کند این یک حرفی است که ممکن است عملی بشود که بگویند ما در سرحدات اجباراً واردات و صادراتمان را موازنه می کنیم و یک لایحه هم دولت بیاورد به مجلس و بگذرانند بلی از این راه یک خدمت بزرگی به مملکت می شود کرد و آنوقت می شود این هفتاد کرور که هر سال بیرون می رود جلوش را بگیرند ولی با این قانون منع خروج طلا و نقره این

مطلب برای ملت ایران میسر نمی شود چرا؟ برای اینکه در سه سال اخیر تجربه شده که یک صد و هفتاد کرور پول از این مملکت رفته در صورتی که منع خروج طلا و نقره در سرحدات عملی بوده این است که بنده از این لایحه که دولت آورده هیچ اثری نمی بینم.

اما طلا این طلا در معامله تجارتی که ما امروز داریم یک مقداری مصنوعات طلا و نقره از مملکت ما می رود و البته دولت هم در لایحه ملاحظه کرده است ولی بنده اطلاع دارم که وقتی یک مثال طلا به طور مصنوع بیرون می رود به قدر چهارمقابل قیمت خودش بر می گردد بنده خوشوقتیم که این را دولت ملاحظه کرده اما اشکالاتی که در تجارت و عبور و مرور برای مردم از این لایحه تولید میشود این است که اسباب بالا رفتن صرف در مملکت ما میشود یعنی وقتی که ماسی خواهیم پول بفرستیم به اروپا یا بیاریم مخصصاً وقت فرستادن صرف بیرون اروپا بواسطه منع خروج طلا و نقره بالا می رود و این یک ضرری وارد میکند به تجار ما که در آنجا پول ندارند و باید از اینجا پول بفرستند و این یک ضرر فاحش است برای تجار و همچنین بطوریکه مذاکره شد زوار، که میخواهند بروند عتبات یا بجای دیگر اغلب از مملکت که خارج میشوند اشخاص که میداند برات چیست برات بانک گرفته میروند ولی طبقه پائین رعیت و غیره که اصلاً نمی فهمند برات چیست وقتی میخواهند مسافرت کنند یک مقدار پولشان را در یک جاهائی در بدنشان پنهان میکنند و میروند بسرحد و در سرحد گمرکچی ها مطابق وظیفه شان که ما الان اینجا قانون وضع می کنیم بدن آنها را تجسس می کنند حتی زنهایشانرا هم باینکه برای آنها خیلی ناگوار است و چون قانون نمی داند و قانون در دهات منتشر نمیشود و اگر هم منتشر شود آنها نمی فهمند بهمین حال میروند در سرحد و در آنجا اسباب زحمت آنها فراهم میشود و پول آنها را بگیرند آنوقت میروند آنها به اراق عرب و دیگر نمیتوانند برگردند بنده اطلاع دارم یک عده رفته اند بانجاها و بهمین واسطه که پول نداشته اند در آنجا مجبور شده اند عملی بکنند و بمانند و این لایحه ماباعت میشود که عوض اینکه طلا صادر نشود هم طلا صادر میشود و هم یک عده ایرانی صادر خواهد شد.

بعضی از نمایندگان -- مذاکرات کافی است.

رئیس -- رأی گرفته میشود باین قانون که مشتمل به سه ماده است آقایان که موافقند قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد -- خبری است از شعبه اول راجع بنمایندگی آقای ثقة الاسلامی قرائت میشود.

(آقای افشار اجضار و رابرت سزبور را بشرح ذیل قرائت نمودند) بتاريخ لیل ۲۸ - اسفند ۱۳۰۴ مطابق ماده ۱۴ قانون انتخابات ۳۶ نفر از طبقات سته و معتمدین محل بعمارت ایالتی دعوت و با حضور ۳۰ نفر از حضار بارأی مخفیانه نفرات اعضای اصلی و نه نفرات اعضای علی البدل برای انجمن نظارت مرکزی شهر تبریز و توابع برای انتخاب نمایندگان دوره ششم انتخاب و سپس مطابق ماده ۱۶ قانون شروع به تشکیل انجمنهای فرعی و شعب در حومه های تابعه شده و پس از تعیین و تشکیل انجمنهای فرعی بموجب ماده ۲۱ قانون از طرف انجمن

نظارت مرکزی اعلان انتخابات منتشر و در مدت ۲ روز از صبح ۱۳ اردی بهشت تا غروب ششم خرداد با حضور سه نفر نماینده کمیسیونها محلات مشغول دادن تعرفه و اخذ آراء شده و پس از انجام توزیع تعرفه و اخذ آراء بموجب ماده ۲ قانون در ۸ خرداد اوراق آراء مأخوذه از شهر تبریز شمرده شده و عده آن بالغ بر ۱۰۸۳۸ ورقه بوده ولی در حین قرائت آراء که هر حوزه در دفتر مذاکرات ثبت و نمره ترتیبی در پشت اوراق آنها قید میشود معلوم میشود عده آراء قرائت شده بالغ بر ۱۰۸۴۹ ورقه بوده بنابراین ۵۵ ورقه در کلیه از عده اوراق تعرفه کسر بوده است مطابق ماده ۳ قانون بعد از شماره اوراق آراء با رعایت مواد قانون از روزه خرداد شروع بقرائت آراء گردیده و در ۲۱ تیرماه قرائت آراء خاتمه یافته و از مجموع آراء شهر تبریز ۴۶۱ ورقه از اوراق آراء سفید و باطله و لایق بقرعه بوده است که عیناً ضمیمه صورت مجلس است حائزین اکثریت شهر تبریز و توابع یازده گانه - الان بر آغوش، آجان عباس، ارونی، انزاب، اسکوه، خوارقان، سرد صحر، عجب شیر، مهرانه رود، هشتروند قوریچای، روده قات بقرا بست که در راپرتهای جداگانه تفصیل اسامی دارندگان اکثریت آراء بعرض خواهد رسید - انجمن مرکزی پس از خاتمه انتخابات شهر و توابع مطابق ماده ۱۴ قانون و بر طبق اعلان منتشره از صبح ۲۰ مرداد برای اخذ شکایات و در ظرف هفته دیگر برای رسیدگی بشکایات حاضر و بالنتیجه آقای میرزا ابوالحسن خان ثقة الاسلامی با اکثریت ۹۶۶ رأی برای نمایندگی مجلس شورای ملی انتخاب و شعبه اول دوسیه این حوزه انتخابیه را تحت دقت و مطالعه گرفته و شکایات واصله بانجمن نظارت مرکزی و مجلس شورای ملی و قضاوت شعبه بقراریست که ذیلاً بعرض میرساند.

(۱) اعتراض شده است که در تشکیل انجمن نظارت مرکزی رعایت از طبقات شش گانه نشده و آقایان شمس العلماء و آقا سید کاظم بیچتهزاده را از زمره مالکین شمرده اند. هیئت نظارت و شعبه این اعتراض را وارد ندیده چه که داشتن ملک مانع از احراز مقام شامخ روحانیت نیست تا چه رسد که این دونفر از صنف علمای معروف شهر تبریز هستند.

(۲) اعتراض شده است بعضی از اعضاء شعب بی سواد بوده اند ولی از مجموع اعضاء شعب که معترضین بی سواد قلمداد کرده اند فقط هیئت نظارت در اطراف این اعتراض رسیدگی کامل نموده و معلوم کرده است در شعبه فرعیه قوریچای حاجی حمدالله و در شعبه فرعیه سرد صحر اشهدی رسول اسفهلانی و مشهدی قاسم خلجانی بی سواد بوده اند.

شعبه بالتفاوت باینکه وجود یک نفر بی سواد در یک شعبه و دونفر در شعبه دیگر که هر یک سرب ازه نفر بوده اند ممکن است از روح کمال و تشریفات قانون بکاهد ولی مؤثر در موضوع نشود و باسراجعه بفصل چهارم (در تشکیل انجمن نظارت) و ماده ۱۴ قانون انتخابات این اعتراض را وارد ندید.

(۳) اعتراض شده است که انجمن مرکزی و فرعی و شعب ماده ۱۴ قانون را رعایت نکرده اند. هیئت نظارت در جواب این اعتراض متذکر است که مدتی را که می گویند فاصله شده است در

ظرف این مدت مشغول مطالعه و مذاکره در اطراف تعیین اشخاص بوده اند شعبه نیز با تصدیق رأی هیئت نظارت اعتراض را وارد ندیده علی الخصوص که تمدید مدت بیشتر برفع طرفین و به تجهیز افکار عمومی تمام میشده است.

(۴) اعتراض شده که در موقع قرائت آراء شعب فرعیه عموم افراد شعب حاضر نبوده اند هیئت نظارت متذکر است بواسطه بعد مسافت و موقع کار زراعت و قلت مخارج انتخابات حضور تمام اعضاء شعب غیره دور بوده است و چون اکثریت اعضاء شعب همیشه در قرائت آراء صندوق شعب مربوطه حاضر بوده اند لهذا شعبه این اعتراض را نیز غیر وارد دانست.

(۵) اعتراض شده است که در حومه ده خوارقان تطمیع شده است. هیئت نظارت در جواب این اعتراض متذکر است که آقای سیدالمحتقین رئیس انجمن فرعی آنجا صحت جریان انتخابات را تصدیق کرده با وجود تصدیق صحت جریان تردید در تصدیق آنها از طرف یک نفر بیمورد است.

(۶) اعتراض به تفکیک آراء قوریچای شده است. هیئت نظارت در جواب این اعتراض متذکر است که تفکیک آراء قوریچای و نوشتن آن درستون علیحده مبنی بر ابطال آراء آن حومه نبوده بلکه نظر بر تردیدی که موجب یکفتره صورت مجلس مبنی بر اظهار تهدید که از یک نفر از رعایای قارقاب عمل آمده بوده است و مساحت در آن دید که آراء آنجا را تفکیک در صورت مجلس قید و مراتب نیز در تحت نمره ۲۲ بوزارت داخله راپرت شده است.

(۷) اعتراض شده است راجع باشخاص هیئت نظارت چون اعتراضات را مبنی بر مدارک ندیده است لهذا ترتیب اثری به آن نداده شعبه نیز با سراجعه به روح اعتراض چون مدرکی غیر از عدم موفقیت متعرضین در دوسیه ندیده بناءً علیه قضاوت نظارت را تصدیق نمود.

(۸) اعتراض راجع به دادن آراء محمدولی میرزای مطلق به محمدولی میرزای فیروز شده انجمن نظارت در جواب این اعتراض متمسک به صورت مجلس سورخه ۱۷ مرداد شده و انکالا بمعروفیت محلی شاهزاده محمدولی میرزا و عدم وجود مدعی خصوصی غیر از محمدولی میرزای منصور عضو مالیه که سننا نابالغ و قانوناً محروم از انتخاب و از نقطه نظر معروفیت محلی غیر معروف بود این اعتراض را وارد ندیده شعبه نیز با اکثریت آراء نظریه انجمن نظارت را مورد تصدیق - و این اعتراض را غیر وارد تلقی می نمود.

(۹) اعتراض شده است آقای میرزا یوسف خان عدل (قائم مقام) دو دفعه تعرفه گرفته است انجمن نظارت در جواب این اعتراض متذکر است با سراجعه به دفتر ثبت اسامی معلوم گردید دو ورقه تعرفه به شرح ذیل ۱۳ - اردی بهشت تحت نمره به اسم قائم مقام شغل مالک سن ۵۳ و ورقه دیگر سورخه ۱۴ اردی بهشت تحت نمره ۳۶۴ به اسم میرزا یوسف خان عدل قائم مقام سن ۵۵ شغل مالک صادر ولی چون قائم مقام شخص غیر معروفی نبوده که در ظرف دو روز بلافاصله آمده تعرفه بگیرد و در شهر تبریز هم شعب فرعیه وجود نداشته است و بعلاوه چون در موقع شمردن اوراق آراء

معلوم شده ۵۵ ورقه رأی کسر بوده است بناءً علیهذا معلوم می شود منشی انجمن اشتباه در تکرار اسم کرده است. شعبه بانهایت دقت در این باب واستشهادی که از طرف آقای عدل از حقیقت این قضیه از اعضاء انجمن کرده و با وجود تصدیقی که اکثریت اعضاء انجمن نظارت از عدم اطلاق این نسبت به ایشان داده اند و در دوسیه ضبط است این اعتراض را غیر وارد و ناشی از اشتباه منشی تلقی و چون در دفتر ثبت اسامی به اسم شاهزاده ضیاء الدوله که نایب سرهنگ و ایل یکی ایل شاهسون و خود در موقع انتخابات در محل مأسوریت بوده است به عنوان اخذ تعرفه عنوانی دیده شده علیهذا در اشتباه منشی انجمن جای تردید باقی ندید مخصوصاً در قبال تلگرافات و عریضه جات متعدد که مخالف اعتراضات بی اسضای اشخاص معلوم به اسضای تمام صنوف مختلفه تبریز اعم از علماء و اعیان و اصناف و تجار و اهالی محلات تبریز و معروفین حومه جات و کلیه به تصدیق نظمی و حکومتی محلی رسیده و دلالت بر صحت جریان انتخاب ایشان دارد و در دوسیه مضبوط است این اعتراض را وارد ندیده و با سراجعه به دوسیه که اجمال آن فوقاً به عرض رسید صحت جریان این حوزه انتخابیه را تصویب و نمایندگی آقای سیرزا ابو محمد خان ثقة الاسلامی را تصدیق و راپرت آنرا تقدیم می دارد. رضای افشار.

رئیس - آقای شیروانی. (اجازه) شیروانی - مقصود این است که رأی چه قسم گرفته می شود به سفاذ خبر یا به نمایندگی آقای ثقة الاسلام.

رئیس - مطابق معمول به سفاذ خبر که نمایندگی ایشان هم جزء آن است آقای آقاسید یعقوب (اجازه).

آقاسید یعقوب - بنده عرض می کنم این راپرت یک چیز غریبی است راجع به شخص آقای ثقة الاسلام همه معتقدیم ولی راجع به این راپرت سخالفیم چون می خواهند همه را با این راپرت تصحیح کنند.

افشار مخبر شعبه - این خبر راجع به شخص ایشان است. رئیس - ممکن است بر طبق سابقه و نظامنامه بگویند مخالفم تجزیه نمی شود.

آقاسید یعقوب - مخالفم خجالت نمی کشم. رئیس - می ماند برای بعد اگر آقایان اجازه فرمایند جلسه ختم می شود. جلسه آتیه روز سه شنبه سه ساعت و نیم قبل از ظهر دستور هم دستور امروز.

(مجلس یک ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - سید محمد تدین

منشی - عبدالاسیر منشی - امیر تیمور